

POLSKI ZWIĄZEK JEŹDZIECKI

**PRZEPISY
DYSCYPLINY UJEŹDŻENIA
(DZIAŁ A)**

Obowiązują od
01.04.2009

<p>Tłumaczenie z języka angielskiego i opracowanie zmienionych fragmentów w 23 wydaniu Rules for Dressage Events of the FEI:</p> <p>Konsultacja:</p>	<p>Wacław Pruchniewicz</p> <p>Wojciech Markowski Monika Słowik</p>
<p>Niezmieniona przez FEI część materiałów 22 wydania Rules for Dressage Events, przetłumaczona na język polski przez Wojciecha Markowskiego, a opracowana przez Katarzynę Czapińską i Dariusza Orzoła, została wykorzystana w niniejszej edycji Przepisów Dyscypliny Ujeżdżenia.</p>	
<p>według:</p>	<p>Rules for Dressage Events of the Federation Equestre Internationale 23th edition effective 1st January 2009 – wraz z późniejszymi poprawkami</p>
<p>zatwierdzono:</p>	<p>Uchwałą Zarządu Polskiego Związku Jeździeckiego z dnia 17 lutego 2009 roku</p>
<p>obowiązują:</p>	<p>Od dnia 01 kwietnia 2009 roku Od tego dnia wszystkie przepisy, regulaminy dotyczące dyscypliny ujeżdżenia i zagadnień objętych niniejszymi przepisami tracą moc.</p>

Polski Związek Jeździecki prosi wszystkie osoby zaangażowane w jakikolwiek sposób w sporty konne o przestrzeganie poniżej przedstawionego kodeksu oraz zasady, że dobro konia jest najważniejsze.

Dobro konia musi być zawsze i wszędzie uwzględniane w sportach konnych i nie może być podporządkowane współzawodnictwu sportowemu ani innym celom np. komercyjnym.

KODEKS POSTĘPOWANIA Z KONIEM

- I. Na wszystkich etapach treningu i przygotowań konia do startu w zawodach dobro konia musi stać ponad wszelkimi innymi wymaganiami. Dotyczy to stałej opieki, metod treningu, starannego obrządku, kucia i transportu.
- II. Konie i jeźdźcy muszą być wytrenowani, kompetentni i zdrowi, zanim wezmą udział w zawodach. Odnosi się to także do podawania leków i środków medycznych, zabiegów chirurgicznych zagrażających dobru konia lub ciąży klaczy oraz przypadków nadużywania pomocy.
- III. Zawody nie mogą zagrażać dobru konia. Wymaga to zwrócenia szczególnej uwagi na teren zawodów, powierzchnię podłoża, pogodę, warunki stajenne, kondycję koni i ich bezpieczeństwo, także podczas podróży powrotnej z zawodów.
- IV. Należy dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić koniom staranną opiekę po zakończeniu zawodów, a także humanitarne traktowanie po zakończeniu kariery sportowej. Dotyczy to właściwej opieki weterynaryjnej, leczenia obrażeń odniesionych na zawodach, spokojnej starości, ewentualnie eutanazji.
- V. Polski związek Jeździecki usilnie zachęca wszystkie osoby działające w sporcie jeździeckim do stałego podnoszenia swojej wiedzy oraz umiejętności dotyczących wszystkich aspektów współpracy z koniem.

Wprowadzenie

1. Wymagania stawiane jeźdźcowi	7
2. Wymagania stawiane przed koniem wierzchowym	7
3. Ubiór	8
4. Ukłon	10
5. Zawodnicy niepełnosprawni	10
6. Konkursy w damskim siodle	10
7. Dozwolone miejsca stanowisk sędziowskich	10
8. Podstawowe figury na czworoboku	11

Przepisy dyscypliny ujeżdżenia – wg przepisów FEI

Wstęp	15
Rozdział I – UJEŹDŻENIE	16
Artykuł 401 – Cel i zasady ujeżdżenia	16
Artykuł 402 – Stój	17
Artykuł 403 – Stęp	18
Artykuł 404 – Kłus	19
Artykuł 405 – Galop	21
Artykuł 406 – Cofanie	23
Artykuł 407 – Przejścia	24
Artykuł 408 – Półparada	24
Artykuł 409 – Zmiany kierunku	24
Artykuł 410 – Figury	25
Artykuł 411 – Ustępowanie od tydki	26
Artykuł 412 – Ruchy boczne	27
Artykuł 413 – Piruet, Półpiruet i zwrot na zadzie	31
Artykuł 414 – Pasaż	33
Artykuł 415 – Piaf	33
Artykuł 416 – Impuls/posłuszeństwo	34
Artykuł 417 – Zebranie	35
Artykuł 418 – Dosiad i pomoce zawodnika	36
Rozdział II – ZAWODY W UJEŹDŻENIU	38
Artykuł 419 – Cel międzynarodowych zawodów w ujeżdżeniu	38
Artykuł 420 – Kategorie międzynarodowych zawodów w ujeżdżeniu	38
Artykuł 421 – Programy	39
Artykuł 422 – Warunki uczestnictwa	41

Artykuł 423 – Zaproszenia, zgłoszenia i zastępstwa	45
Artykuł 424 – Zapisy do konkursów	47
Artykuł 425 – Losowanie kolejności startów	47
Artykuł 426 – Waga	50
Artykuł 427 – Ubiór	50
Artykuł 428 – Rzędy	51
Dozwolone kielzna	53
Artykuł 429 – Czworobok i rozprężanie	61
Artykuł 430 – Wykonanie programów	64
Artykuł 431 – Norma czasu	67
Artykuł 432 – Oceny	67
Artykuł 433 – Arkusze sędziowskie	68
Artykuł 434 – Klasyfikacja	69
Artykuł 435 – Ogłaszanie wyników	70
Artykuł 436 – Wręczanie nagród	70

**Rozdział III - KOMISJA SĘDZIOWSKA, KOMISJA ODWOŁAWCZA,
KOMISJA WETERYNARYJNA, DELEGAT
WETERYNARYJNY, KOMISARZE. BRUTALNOŚĆ**

Artykuł 437 – Komisja sędziowska	72
Artykuł 438 – Komisja odwoławcza	75
Artykuł 439 – Brutalność	76
Artykuł 440 – Komisja weterynaryjna i delegat weterynaryjny FEI	76
Artykuł 441 – Komisarze	76

**Rozdział IV - PRZEGLĄDY I KONTROLE WETERYNARYJNE,
KONTROLA MEDYCZNA I PASZPORTY KONI**

Artykuł 442 – Przeglądy i kontrole weterynaryjne oraz paszporty koni	77
Artykuł 443 – Kontrola medyczna koni	77

Załącznik I

Kodeks sędziego FEI	78
---------------------	----

Załącznik II

Wytyczne do oceny stopnia trudności programów dowolnych	80
--	----

Załącznik III	
Wytyczne dla sędziów – programy dowolne	83
Załącznik IV	
Wytyczne dla międzynarodowych zawodów w ujeżdżeniu - Konkursy dla 5- i 6-letnich koni	88
Załącznik V	
Schematy czworoboku	92
Załącznik VI	
Zasady rozgrywania konkursów w damskim siodle	94
Załącznik VII	
Ochrona w stajni	97
Interpretacje	98

Wprowadzenie

Zasady

**wykonywania elementów ujeżdżeniowych
oraz prawidłowe użycie pomocy
opisane są dokładnie
w „Zasadach jazdy konnej” – cz.1 i cz.2,
wydanych przez Polski Związek Jeździecki.**

1. Wymagania stawiane jeźdźcowi

Wszystkie ruchy konia winny być wykonane przy użyciu niewidocznych pomocy i bez widocznego wysiłku ze strony zawodnika. Zawodnik powinien mieć dobrą równowagę, elastyczność, siedząc głęboko na środku siodła przy rozluźnionych łądźwiach i giętkich stawach biodrowych, spokojnych udach i łydkach wyraźnie obciążonych w dół. Pięta powinna być najniższym punktem. Górna część tułowia powinna być nie usztywniona i wyprostowana. Kontakt powinien być niezależny od dosiadu, Ręce powinny być ustawione blisko siebie z kciukiem jako najwyższym punktem i z linią prostą poprowadzoną od elastycznego łokcia, poprzez dłoń do pyska konia. Łokcie powinny być zbliżone do tułowia. Spełnienie tych wszystkich kryteriów pozwala zawodnikowi na płynne i swobodne podążanie za ruchem konia. Jeździec siedzi rozluźniony, w równowadze, wyprostowany, w najgłębszym punkcie siodła, współgrając miękko i płynnie z ruchem konia. Celem jest osiągnięcie najwyższej harmonii pomiędzy jeźdźcem a koniem. Niezbędne i sensowne użycie ostróg i bąta jest dozwolone, chyba, że ich używanie jest zabronione w danym programie. Pomoc głosu jest niedozwolona.

Różne dozwolone sposoby trzymania wodzy są opisane w „Zasadach jazdy konnej – cz.1 i cz.2”. Zasadniczo wodze należy trzymać w obydwu rękach, chyba że reguły wykonywania niektórych programów stanowią inaczej.

2. Wymagania stawiane przed koniem wierzchowym

Wyszkolenie konia musi odpowiadać kryteriom skali szkoleniowej. Takt, rozluźnienie, kontakt, impuls, prostowanie i zebranie powinny zawierać się w ramach odpowiednich dla danej klasy i poziomu wyszkolenia.

Osiągnięty duży stopień przepuszczalności jest wynikiem systematycznego wyszkolenia.

Koń powinien pozwolić jeźdźcowi wygodnie siedzieć, reagując posłuszenie i z zaufaniem na pomoce pozostając całkowicie wyprostowany w ruchu po liniach prostych i odpowiednio wygięty przy jeździe po łukach. Powinien sprawiać wrażenie, że wykonuje stawiane mu zadania z własnej woli.

Stęp powinien być regularny, swobodny i nieskrępowany. Kłus powinien być swobodny, elastyczny, regularny i aktywny. Galop powinien być poprawny, lekki i zrównoważony. Zad musi zawsze być aktywny i zaangażowany. Koń odpowiada na każdy, nawet najdelikatniejszy sygnał jeźdźcy, dynamicznie pracując wszystkimi partiami ciała i wykazując naturalną, pełną harmonii równowagę tak fizyczną, jak i psychiczną.

Ramy i ustawienie konia powinny odpowiadać stopniowi zebrania, zawsze w odniesieniu do możliwości fizycznych. W każdym ruchu, nawet w zatrzymaniu, koń jest „postawiony na pomoce”. O „postawieniu na pomoce” mówimy wówczas, gdy szyja konia jest nieco uniesiona i zaokrąglona, odpowiednio do stopnia wyszkolenia oraz zamierzonego wydłużenia ew. skrócenia chodu, a koń akceptuje wędzidło poprzez lekki, stabilny i miękki kontakt. Głowa niesiona jest w stałym położeniu, zasadniczo nieznacznie przed pionem, a najwyższym punktem szyi jest potylicyca. Jeździec nie odczuwa ze strony konia żadnego oporu.

Regularność i wyraźna tendencja do ruchu naprzód we wszystkich chodach powinny być widoczne; także w chodach zebranych koń powinien poruszać się płynnie.

3. Ubiór

3.1. Zawodnicy do 16 roku życia

Dozwolony strój:

- toczek lub kask ochronny z trójpunktowo zapinanym podbródkiem
- marynarka jeździecka w kolorze czarnym lub ciemnogranatowym lub w innym kolorze zgodnie z art.427
- koszula z białymi: kołnierzykiem i mankietami
- krawat lub plastron białe, kremowe lub tego samego koloru co marynarka
- białe, kremowe lub beżowe bryczesy zwykłe lub salonowe

- rękawiczki białe, kremowe lub tego samego koloru co marynarka,
- buty (sztyblety) czarne lub tego samego koloru co marynarka, o gładkiej podeszwie z obcasem min. 1,0 – 2,0 cm ze sztylpami lub bryczesami salonowymi, albo buty z cholewami
- zalecana jest kamizelka ochronna
- frak i cylinder są zabronione
- oprócz zawodów dla dzieci i jeźdźców na kucach, obowiązkowe są ostrogi wykonane z metalu, o długości bodźca:
  - do 1,5 cm dla jeźdźców na kucach
  - do 3,5 cm dla jeźdźców na dużych koniach.

3.2. Pozostałe grupy wiekowe:

W marynarce jeździeckiej zawodnicy mogą startować:

- na zawodach regionalnych bez względu na klasę konkursu
- na pozostałych zawodach do klasy CC.

Nakrycie głowy:

- w klasach L – C dopuszcza się toczeł/kask ochronny
- w klasach CC – CS obowiązuje melonik/cylinder (twarde nakrycie), także przy starcie w marynarce.

Ubiór (frak i cylinder) opisany w artykule 427 niniejszych Przepisów obowiązuje na zawodach krajowych od klasy CS (z wyjątkiem zawodów regionalnych).

*Uwaga: dopuszcza się ze względów bezpieczeństwa używanie ochronnego nakrycia głowy we wszystkich konkursach i na wszystkich rodzajach zawodów.

3.3. Na zawodach międzynarodowych obowiązuje ubiór zgodny z Art. 427 Przepisów Dyscypliny Ujeżdżenia z wyjątkiem przypadków opisanych w przepisach specjalnych (młodzi jeźdźcy, juniorzy, zawodnicy startujący na kucach).

4. Ukłon

- Ukłon jeździec wykonuje w pozycji „stój”, biorąc wodze do jednej ręki, najczęściej lewej. Ręka trzymająca wodze przytrzymuje równocześnie bat, jeśli jego używanie jest dozwolone. Amazonki oraz jeźdźcy, którzy mają zapięte nakrycie głowy, kłaniają się poprzez jej skłon. W tym czasie, wolna ręka jest opuszczona luźno wzdłuż tułowia, z wnętrzem wyprostowanej dłoni zwróconej do boku konia.
- Inni jeźdźcy zdejmują nakrycie głowy i trzymają je w ręce opuszczonej luźno wzdłuż tułowia tak, aby wewnątrz tego nakrycia było skierowane do boku konia.
- Jeźdźcy w mundurze salutują.

5. Zawodnicy niepełnosprawni

Do zawodów w ujeżdżeniu dopuszcza się osoby niepełnosprawne posiadające kartę klasyfikacyjną FEI i zezwala się im na stosowanie sprzętu, ubioru i pomocy zgodnie z adnotacją w ww. dokumencie.

Osoby niepełnosprawne mogą startować w następujących klasach konkursów:

- poziom 3 – konkursy klas od L do P włącznie
- poziom 4 – konkursy klas od L do C włącznie

6. Konkursy w damskim siodle

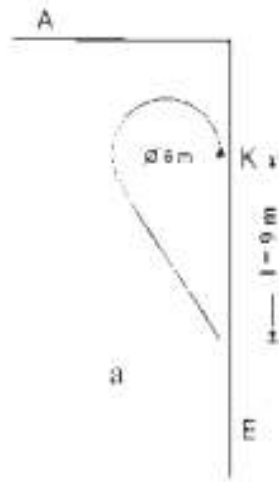
Organizowanie odrębnych konkursów dla amazoнок w damskim siodle jest nawiązaniem do tradycji ze szczególnym podkreśleniem piękna i elegancji tej części sportu jeździeckiego.

Szczegółowe zasady tych konkursów omówione są w Załączniku VI.

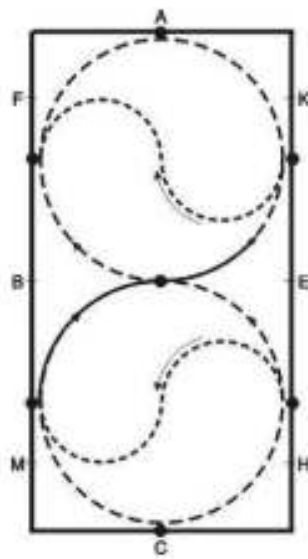
7. Dozwolone miejsca stanowisk sędziowskich – szczegóły patrz w art. 429.6

- przy pięciu sędziach – przy literach E, H, C, M, B
- przy trzech sędziach – przy literach H, C, M
H, C, B
M, C, E
B, C, E
- przy dwóch sędziach – przy literach C, B
C, E
- jeden sędzia – przy literze C

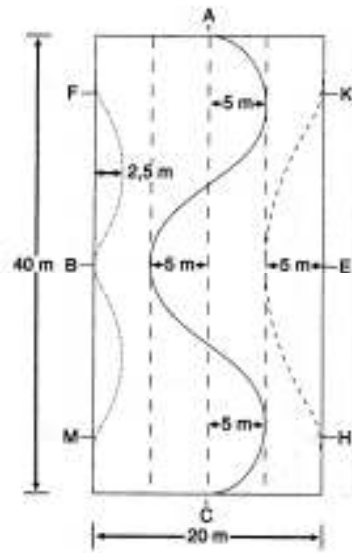

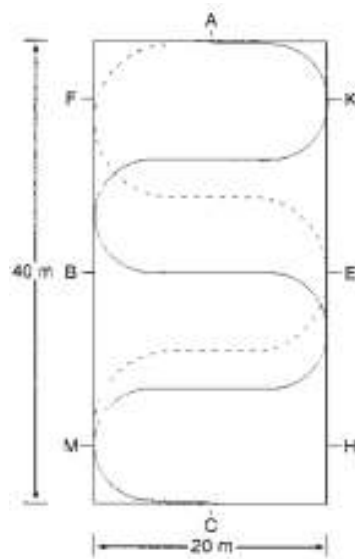
Półwołta (a)
 Odległość „l” jest równa trzem promieniom
 wykonywanej półwołty

Zmiana kół i zmiana kierunku w kole

Wężyki: pojedynczy, podwójny oraz potrójny na linii środkowej

Serpentyny: o trzech i o czterech łukach

Przepisy dyscypliny ujeżdżenia

**wg przepisów FEI obowiązujących od 01.01.2009
i późniejszymi poprawkami naniesionymi do dnia 28.01.2009**

WSTĘP

Niniejsze przepisy obowiązują od dnia **01.04.2009 r.** Od tego dnia wszystkie przepisy, regulaminy dotyczące dyscypliny ujeżdżenia i zagadnień objętych niniejszymi przepisami tracą moc.

Niniejsze przepisy są zgodne z 23-tym wydaniem Przepisów Dyscypliny Ujeżdżenia FEI.

Niniejsze przepisy nie obejmują wszystkich sytuacji, jakie mogą zaistnieć w praktyce. W wyjątkowych i niespodziewanych przypadkach, obowiązkiem Komisji Sędziowskiej jest podjęcie decyzji w duchu sportowym oraz interpretacja w sposób jak najbardziej zbliżony do zasad ujętych w niniejszych Przepisach i Przepisach Ogólnych.

ROZDZIAŁ I – UJEŹDŻENIE

Artykuł 401 CEL I ZASADY UJEŹDŻENIA

1. Celem ujeżdżenia jest uczynienie z konia zadowolonego sportowca poprzez harmonijne wyszkolenie. W jego rezultacie koń powinien stać się spokojny, rozluźniony, wszechstronnie wygimnastykowany, a jednocześnie ufny, uważny, doskonale rozumiejący się ze swoim jeźdźcem.

Prawidłowość wyszkolenia wyraża się poprzez:

- swobodę i regularność chodów,
- harmonię, lekkość i łatwość wykonywania ruchów,
- lekkość przodu i zaangażowanie zadu, wynikające z impulsu,
- akceptację kielzna bez oznak nieposłuszeństwa, napięcia lub oporu.

2. Koń spełniający powyższe kryteria, sprawia wrażenie, że wszystkie postawione zadania wykonuje z własnej woli, poddając się z uwagą i zaufaniem kontroli jeźdźcy. W ruchu po linii prostej koń pozostaje absolutnie prosty, natomiast w pozostałych przypadkach zgięcie odpowiada krzywiznie linii, po której koń się porusza.

3. Stęp powinien być regularny, swobodny, aktywny bez oznak napięcia. Kłus powinien być swobodny, elastyczny, regularny i energiczny. Galop powinien być jednolity, lekki i zrównoważony. W każdym ruchu zad konia musi być aktywny i nie może wykazywać oznak wleczenia się. Oznaki aktywności zadu powinny pojawić się przy najmniejszym działaniu pomocy ze strony zawodnika. Z aktywności zadu powinna wynikać aktywność pozostałych partii konia.

4. Koń powinien wykonywać wszelkie ćwiczenia chętnie i bez wahania, dzięki impulsowi, właściwemu wygimnastykowaniu (giętkości stawów), przy tym być wolnym od usztywnienia wynikającego z oporu. Koń powinien reagować na wszelkie pomoce jeźdźcy spokojnie, precyzyjnie, bez wahania i oporu, okazując w ten sposób osiągniętą równowagę fizyczną i psychiczną.

5. W ruchu pod jeźdźcem, a także w "stój", koń powinien być postawiony na pomoce. Koń jest postawiony na pomoce, jeżeli zachowuje prawidłową sylwetkę odpowiednio do stopnia zaawansowania w szkoleniu oraz do stopnia skrócenia lub dodania w danym chodzie. Jednocześnie koń powinien akceptować kielzno z zachowaniem lekkiego i stałego,

miękkiego kontaktu. W prawidłowej sylwetce konia szyja powinna być lekko uniesiona i zaokrąglona, głowa powinna pozostawać w stałej pozycji lekko przed pionem, z rozluźnioną potylicą jako najwyższym punktem. Ustawienie głowy i szyi w prawidłowej pozycji nie powinno sprawiać trudności.

6. Kadencja, okazywana w kłusie i w galopie, wynika z harmonii ruchów konia. Ma miejsce wtedy, kiedy koń porusza się regularnie, z impulsem i w równowadze. Kadencja musi być utrzymana nie tylko w różnych rodzajach kłusa i galopu, ale również we wszystkich ćwiczeniach wykonywanych w tych chodach.

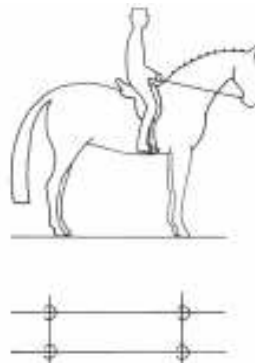
7. Regularność chodów jest podstawą ujeżdżenia.

Artykuł 402 - STÓJ

1. W "stój" koń powinien pozostać uważny, podstawiony, nieruchomy, prosty, spokojny z równomiernie obciążonymi wszystkimi kończynami. Nogi konia powinny parami znajdować się na jednej linii. Szyja powinna być uniesiona, potylica najwyższym punktem, a głowa nieco przed pionem. W "stój" koń powinien być postawiony na pomoce, spokojnie przeżuwać kielzno i wykazywać gotowość ruszenia na najmniejszy sygnał zawodnika.

2. Przejście do "stój" uzyskuje się w wyniku przesunięcia ciężaru na zad konia, spowodowanego wzrastającym działaniem dosiada i tydek zawodnika, wysyłającego konia na ręce wykazujące działanie coraz bardziej wstrzymujące. Wynikiem jest prawie natychmiastowe, lecz płynne zatrzymanie we wcześniej określonym miejscu. Zatrzymanie jest wykonywane przez serię półparad.

3. Jakość chodów, przed i po zatrzymaniu, jest nierozłączną częścią oceny.

Artykuł 403 STĘP

1. Stęp jest chodem kroczącym, z regularnymi wyraźnie zaznaczonymi czterema uderzeniami kopyt o ziemię i równymi odstępami pomiędzy nimi. Regularność połączona z pełnym rozluźnieniem musi być utrzymana we wszystkich rodzajach stępa.

2. Jeżeli boczna para kończyn (np. lewa przednia i lewa tylna) wykazuje tendencje do prawie jednoczesnego stawiania na ziemi, wtedy stęp wykazuje cechy inochodu. Taka nieregularność, która może przerodzić się w inochód, jest uważana za poważną wadę stępa.

3. Wyróżnia się następujące rodzaje stępa: pośredni, zebrany, wyciągnięty i swobodny. W poszczególnych rodzajach stępa musi być pokazana wyraźna różnica w postawie konia i w przekraczaniu śladów.

3.1. **Stęp pośredni.** Jest to stęp prawidłowy, regularny i niewymuszony przy wyroku pośrednim w stosunku do stępa zebranego i wyciągniętego. Koń postawiony na pomoce kroczy energicznie, w rozluźnieniu równomiernymi i zdecydowanymi krokami, przy czym ślady pozostawione przez kopyta tylnych kończyn wypadają przed śladami kopyt kończyn przednich. W stępie pośrednim zawodnik utrzymuje lekki, miękki i stały kontakt z pyskiem, pozwalając na naturalny ruch głowy i potylicy.

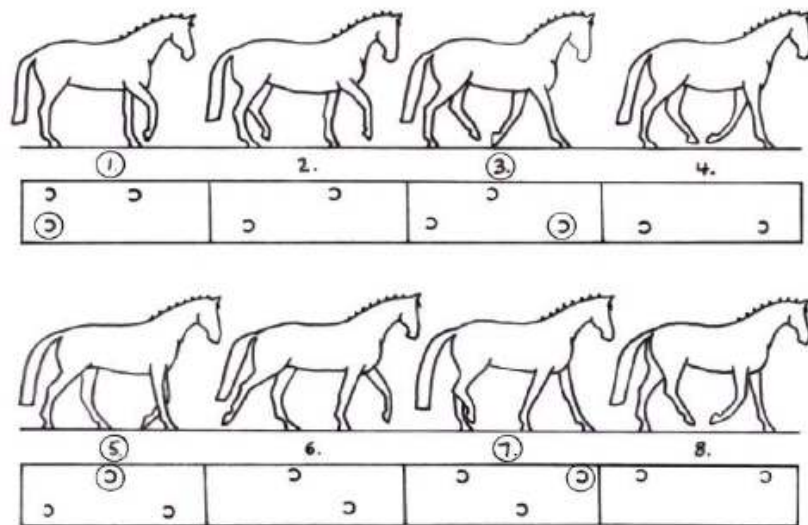
3.2. **Stęp zebrany.** Koń postawiony na pomoce, zdecydowanie porusza się naprzód, wykazując wyraźne samoniesienie. Wyraźnie jest zaznaczone uniesienie i zaokrąglenie szyi, przy głowie zbliżonej do pionu. Jest utrzymany lekki kontakt. Zaznaczone jest zaangażowanie zadu i wyraźna praca stawów skokowych. Stęp musi wyraźnie wykazywać cechy chodu kroczącego i energicznego, a stawianie kończyn musi odbywać się w sposób regularny. Wykrok w stępie zebrany jest krótszy aniżeli w stępie pośrednim, przy jednocześnie wyższym unoszeniu kończyn. Stęp zebrany jest krótszy aniżeli stęp pośredni, pomimo większej aktywności.

3.3. **Stęp wyciągnięty.** W stępie wyciągniętym koń kroczy z maksymalnie możliwym dla siebie wykretem, bez pośpiechu i bez utraty regularności. Ślady pozostawione przez tylne kopyta wypadają wyraźnie przed śladami kopyt przednich. Zawodnik pozwala koniowi na wyciągnięcie szyi i głowy (do przodu i w dół) bez utraty kontaktu z pyskiem i kontroli głowy. Nos musi być wyraźnie przed pionem.

3.4. **Stęp swobodny.** Stęp swobodny jest chodem, w którym pozwala się koniowi na całkowitą swobodę w wyciągnięciu i obniżeniu głowy i szyi.

3.5. **Żucie z ręki.** To ćwiczenie daje wyraźne wrażenie przepuszczalności konia i jest sprawdzianem równowagi, giętkości, posłuszeństwa i rozluźnienia. Wykonując poprawnie ćwiczenie "żucia z ręki", jeździec musi

stopniowo oddawać wodze podążając za koniem wydłużającym się do przodu i w dół. Ponieważ szyja obniża się do przodu i w dół, szpara pyskowa powinna sięgać mniej więcej do poziomej linii przechodzącej przez staw barkowy. Musi być utrzymana elastyczna i stała łączność z rękoma jeźdźca. Rytm chodu musi być utrzymany, a koń powinien pokazać swobodę łopatek i dobrze zaangażowany zad. Podczas skracania wodzy, koń musi akceptować kontakt bez oporu w pysku, z przepuszczalną potylicą.

Stęp jest chodem czterotaktowym z ośmioma fazami ruchu (Liczby w kółkach oznaczają kolejne uderzenia kopyt o podłoże)

Artykuł 404 - KŁUS

1. Kłus jest chodem dwutaktowym. W kłusie w fazie podparcia znajdują się przemiennie kończyny po przekątnej (lewa przednia i prawa tylna lub prawa przednia i lewa tylna) rozdzielone fazą zawieszenia.

2. Kłus powinien charakteryzować się swobodą, aktywnością i regularnością kroków.

3. Jakość kłusa ocenia się uwzględniając ogólne wrażenie, regularność i elastyczność kroków, kadencję i impuls tak w zebraniu jak i w wyciągnięciu. Jakość chodu wynika z rozluźnienia grzbietu i dobrego zaangażowania zadu oraz zdolności do utrzymania tego samego rytmu i naturalnej równowagi we wszystkich rodzajach kłusa.

4. Wyróżniamy następujące rodzaje kłusa: *kłus roboczy*, *wydłużenie wykroków*, *kłus zebrany*, *kłus pośredni*, *kłus wyciągnięty*.

4.1. **Kłus roboczy.** Zajmuje miejsce pomiędzy kłusem zebrany a pośrednim. Kłus roboczy jest wymagany od koni, które nie są w pełni wyszkolone i przygotowane do chodów zebranych. Koń powinien poruszać się w równowadze, być postawiony na pomoce, poruszać się z tendencją do przodu równymi elastycznymi krokami i przy aktywnej pracy stawów skokowych. Określenie „aktywna praca stawów skokowych” podkreśla ważność impulsu pochodzącego z aktywności tylnych kończyn.

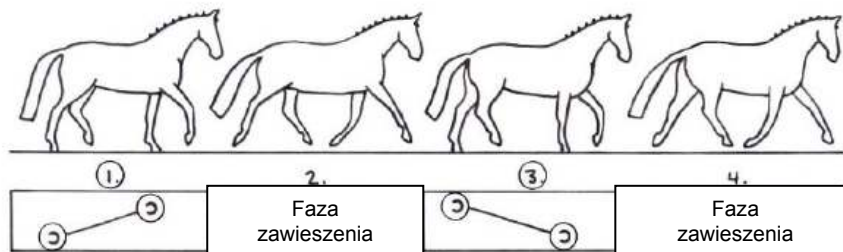
4.2. **Wydłużenie wykroków.** W programach dla koni czteroletnich jest wymagane „wydłużenie wykroków”. Jest ono umiejscowione pomiędzy kłusem roboczym, a kłusem pośrednim i jest wymagane od koni, które jeszcze nie są w pełni wyszkolone i przygotowane do kłusa pośredniego

4.3. **Kłus zebrany.** Koń jest postawiony na pomoce, przy wyraźnie zaznaczonej tendencji do ruchu naprzód, z uniesioną i zaokrągloną szyją. Stawy skokowe, pozostając zaangażowane i elastyczne, muszą utrzymać energię impulsu, aby łopatki mogły poruszać się z większą swobodą, wówczas demonstrowane jest pełne samoniesienie. Kroki konia są krótsze, aniżeli w innych rodzajach kłusa, bez utraty elastyczności i kadencji.

4.4. **Kłus pośredni.** Jest to chód zbliżony długością wykroków do kłusa wyciągniętego, przy czym jest bardziej okrągły aniżeli ten ostatni, bez śpieszenia. Koń porusza się z wyraźną tendencją do ruchu naprzód z wydłużeniem wykroków i z impulsem pochodzącym od zadu. Zawodnik pozwala koniowi na nieznaczne wysunięcie głowy przed pion w porównaniu do kłusa zebranego i roboczego, z nieznacznym obniżeniem głowy i szyi. W kłusie pośrednim kroki powinny być regularne, a całość ruchu w równowadze i bez usztywnienia.

4.5. **Kłus wyciągnięty.** W kłusie tym koń pokrywa możliwie jak najwięcej przestrzeni. Bez śpieszenia powinno nastąpić maksymalne wydłużenie wykroku wskutek impulsu pochodzącego z zaangażowanego zadu. Zawodnik pozwala koniowi postawionemu na pomocach powiększyć ramy i maksymalnie kryć przestrzeń. Kopyto przedniej kończyny powinno dotknąć ziemi w miejscu przez nie wskazanym. Ruch przedniej i tylnej kończyny powinien być równoległy w momencie wysunięcia do przodu. Całość ruchu powinna charakteryzować się równowagą, a przejście do kłusa zebranego płynnością wynikającą z przeniesienia ciężaru na zad.

5. We wszystkich rodzajach kłusa obowiązuje dosiad ćwiczebny, z wyjątkiem sytuacji opisanych w programie.

Kłus jest chodem dwutaktowym z czterema fazami ruchu
(Liczby w kółkach oznaczają kolejne uderzenia kopyt o podłoże)

Artykuł 405 - GALOP

1. Galop jest chodem trójtaktowym. Kolejność stawiania kończyn, na przykład w galopie w prawo, jest następująca: lewa tylna, lewa przekątna (jednocześnie lewa przednia i prawa tylna), prawa przednia, po której następuje faza zawieszenia, kiedy wszystkie cztery kończyny znajdują się w powietrzu, zanim rozpocznie się następny skok (foule) galopu.

2. Galop powinien charakteryzować się lekkością, kadencją i regularnością. Przejścia do galopu powinny odbywać się bez wahania.

3. Jakość galopu jest oceniana na podstawie ogólnego wrażenia, regularności i lekkości skoków, wyniosłości (tendencją „do góry”) i kadencji, wynikających z przyjęcia kieżna przy zachowaniu rozluźnienia w potylicy, z zaangażowania tylnych kończyn i aktywności zadu. Ponadto oceniana jest umiejętność utrzymania rytmu i zachowania naturalnej równowagi, również przy przejściu z jednego rodzaju galopu do drugiego. Koń powinien być wyprostowany na linii prostej i prawidłowo zgięty na łukach.

4. Wyróżnia się następujące rodzaje galopu: *galop roboczy*, *wydłużenie skoków galopu*, *galop zebrany*, *galop pośredni* i *galop wyciągnięty*.

4.1. **Galop roboczy.** Zajmuje miejsce pomiędzy galopem zebrany a pośrednim. Galop roboczy jest wymagany od koni, które nie są w pełni wyszkolone i przygotowane do chodów zebranych. Koń powinien pokazać naturalną równowagę będąc postawionym na pomoce, poruszać się z tendencją do przodu, lekkimi i aktywnymi skokami, z dobrą pracą zadu. Określenie „dobra praca zadu” podkreśla wagę impulsu pochodzącego z aktywnych kończyn tylnych.

4.2. **Wydłużenie skoków galopu.** W programach dla koni czteroletnich jest wymagane „wydłużenie skoków galopu”. Jest ono umiejscowione pomiędzy galopem roboczym a galopem pośrednim i jest wymagane od koni, które jeszcze nie są w pełni wyszkolone i przygotowane do galopu pośredniego.

4.3. **Galop zebrany.** Koń jest postawiony na pomoce, przy wyraźnej zaznaczonej tendencji do ruchu naprzód, z wyraźnie uniesioną i zaokrągloną szyją. Kończyny tylne, mocno zaangażowane, poprzez energiczny impuls, umożliwiają pełną swobodę i ruchliwość łopatek i pokazanie samoniesienia i wyniosłości. Skoki (foule) konia w galopie zebrany są krótsze aniżeli w innych rodzajach galopu, jednak bez utraty elastyczności i kadencji.

4.4. **Galop pośredni.** Galop pośredni zajmuje miejsce pomiędzy galopem roboczym a wyciągniętym. Bez spieszenia, koń wydłuża wyraźnie skoki galopu z impulsem pochodzącym od zadu. Zawodnik pozwala koniowi postawionemu na pomocach na nieznaczne wysunięcie głowy przed pion w przód w porównaniu do galopu zebranego i galopu roboczego, a jednocześnie na nieznaczne obniżenie głowy i szyi. Skoki galopu pośredniego powinny być w równowadze i nie usztywnione.

4.5. **Galop wyciągnięty.** W galopie wyciągniętym koń maksymalnie pokrywa przestrzeń. Skoki galopu są maksymalnie wydłużone, bez śpieszenia. Koń utrzymuje spokój, lekkość i wyprostowanie wynikające z maksymalnego zaangażowania zadu. Zawodnik pozwala koniowi poszerzyć ramy kontrolując postawienie na pomoce i wydłużenie. Całość ruchu powinna być dobrze zrównoważona, a przejścia do galopu zebranego wykonane płynnie z przeniesieniem ciężaru na zad.

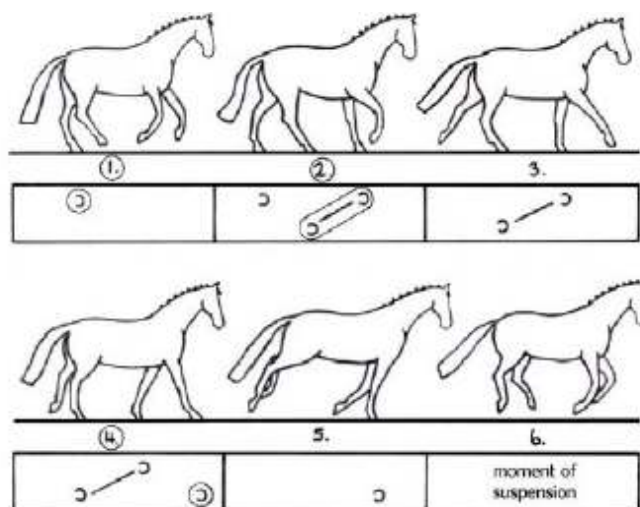
4.6. **Kontrgalop.** Kontrgalop jest ruchem w równowadze i wyprostowaniu wykonywanym w zebraniu. Jest to prawidłowy galop konia z prowadzącą zewnętrzną przednią kończyną i z ustawieniem w stronę kończyny prowadzącej. Kończyny przednie powinny być stawiane na tym samym śladzie, co kończyny tylne.

4.7. **Zwykła zmiana nogi w galopie.** Jest to ruch, w którym po bezpośrednim przejściu z galopu do stępa, i po trzech do pięciu jego prawidłowych krokach, następuje niezwłoczne zagalopowanie z przeciwnej nogi.

4.8. **Lotna zmiana nogi.** Lotna zmiana nogi polega na równoczesnej zmianie kolejności stawiania przednich i tylnych kończyn podczas jednego skoku galopu. Zmiana prowadzącej przedniej i tylnej kończyny następuje w czasie fazy lotu (zawieszenia). Pomoce powinny być precyzyjne i dyskretne

Zmiana nogi może być wykonywana w serii, co cztery, trzy, dwa lub co jeden skok galopu (foule). Koń wykonując serię zmian pozostaje lekki, spokojny, prosty, z wyraźnym impulsem, utrzymujący rytm i równowagę podczas całej serii. Aby nie ograniczać i nie pozbawiać lekkości i płynności wykonywania zmian, musi być zachowany impuls.

Celem jest pokazanie reakcji, czułości i posłuszeństwa konia na pomoce do lotnej zmiany nogi.

Galop jest chodem trzytaktowym z czterema fazami ruchu
(Liczby w kółkach oznaczają kolejne uderzenia kopyt o podłoże)

Artykuł 406 - COFANIE

1. Cofanie jest ruchem, w którym przekątne pary kończyn w dwutaktowym rytmie są unoszone do tyłu, ale bez momentu zawieszenia. Każda para przekątnych jest unoszona i stawiana na przemian, a kończyny przednie powinny być stawiane na tej samej linii, co kończyny tylne.
2. W całym ćwiczeniu koń powinien być postawiony na pomoce, wykazując stałą gotowość do ruchu naprzód.
3. Uprzedzanie lub przyspieszanie ruchu, opór lub uciekanie z pomocy, zbaczanie z linii prostej, rozstawianie szerszej tylnych kończyn lub brak ich aktywności, wleczenie kończyn przednich zaliczamy do poważnych błędów.

4. Liczbę kroków określa się na podstawie cofania kolejnej przedniej kończyny. Po wykonaniu wymaganej liczby kroków cofania, koń powinien stanąć w równowadze lub natychmiast ruszyć do przodu w żądanym chodzie. W programach, gdzie żądane jest cofnięcie o jedną długość konia, powinny być wykonane trzy lub cztery kroki.

5. Seria cofań (huśtawka) jest kombinacją dwóch cofnięć z krokami stępa pomiędzy nimi. Powinna być wykonana z płynnymi przejściami i z żądaną liczbą kroków.

Artykuł 407 - PRZEJŚCIA

Zmiany chodów i zróżnicowanie tempa powinny być wyraźnie zaznaczone przy odpowiednim punkcie (literze). Kadencja (oprócz stępa) powinna być zachowana do momentu, kiedy chód jest zmieniony lub koń się zatrzyma. Przejścia w obrębie chodu powinny być wykonane wyraźnie, z utrzymaniem tego samego rytmu i kadencji. Koń powinien pozostać lekki w rękę, spokojny i utrzymujący poprawną postawę.

Te same zasady dotyczą przejść z jednego ruchu do drugiego, np. z pasażu do piaffu i na odwrót.

Artykuł 408 - PÓŁPARADA

Każdy ruch lub przejście powinny być poprzedzone niewidoczną półparadą. Półparada jest prawie jednoczesną, skoordynowanym działaniem dosiada, łydek i rąk jeźdźca. Celem jest pobudzenie uwagi konia i polepszenie równowagi przed wykonaniem poszczególnych ruchów lub przejść do niższych lub wyższych chodów. Przesunięcie środka ciężkości w kierunku zadu ułatwia jego zaangażowanie i uzyskanie równowagi, z korzyścią dla lekkości przodu i równowagi konia w całości.

Artykuł 409 – ZMIANY KIERUNKU

1. Przy zmianie kierunku koń powinien dostosować swoje zgięcie do krzywizny linii, po której się porusza, będąc rozluźnionym i reagującym na żądania zawodnika bez oporu lub zmiany chodu, rytmu lub tempa.

2. Zmiany kierunku mogą być wykonywane w następujący sposób:

- a. przez ujeżdżalnię, tak jak przy wyjeżdżaniu narożnika (jedna czwarta wolty o średnicy w przybliżeniu 6 m).
- b. po krótkiej lub długiej przekątnej
- c. przez półvoltę lub pół koła, albo odwrotne półwolty
- d. przez półpiruet lub zwrot na zadzie

- e. po zakończeniu serpentyny o parzystej liczbie zakrętów (półkoli)
- f. zmiana kierunku w zygzaku*. Koń musi być wyprostowany na moment przed zmianą kierunku.

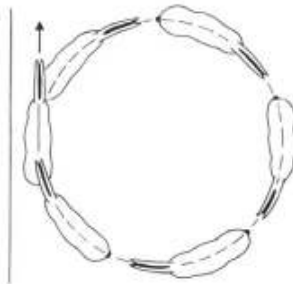
* Zygzak: ruch złożony z więcej niż dwóch ciągów ze zmianą kierunku.

Artykuł 410 - FIGURY

Figury wymagane w programach ujeżdżeniowych to wolty, serpentyny, wężyki i ósemki

1. Wolta.

Wolta jest kołem o średnicy 6, 8 lub 10 m. Jeżeli średnica jest większa aniżeli 10 m, stosujemy określenie koło, podając jego średnicę.

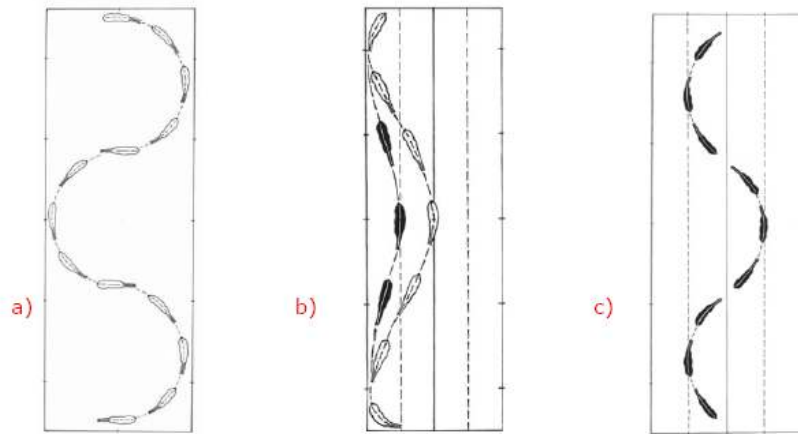
2. Serpentyna i wężyk.

Serpentyna składa się z półkoli stycznych do długiej ściany czworoboku połączonych linią prostą. W trakcie przekraczania linii środkowej koń powinien być ustawiony równolegle do krótkiej ściany (a). W zależności od wielkości półkoli zmienia się długość linii prostej łączącej półkola.

Wężyk z jednym łukiem na długiej ścianie jest wykonywany na odległość 5 m lub 10 m od ściany (b).

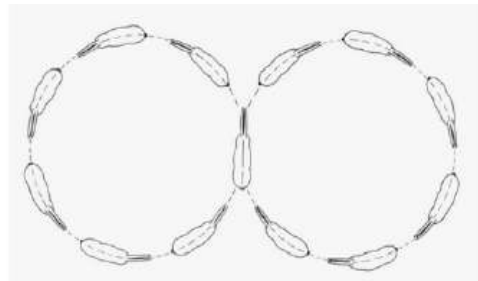
Wężyk wzdłuż linii środkowej jest wykonywany pomiędzy liniami ćwiartkowymi (c).

3. Ósemka.

Ósemka składa się z dwóch stycznych do siebie wolt lub kół jednakowej wielkości o średnicy podanej w programie. Zawodnik powinien wyprostować konia w punkcie styczności na chwilę przed zmianą kierunku.

Artykuł 411 – USTĘPOWANIE OD ŁYDKI

1. Celem wykonywania ustępowania od łydki jest: pokazanie rozluźnienia i reakcji na pomoce przesuwające (lateralne).

2. W programach FEI ustępowanie od łydki jest wykonywane w kłusie roboczym. Koń jest prawie prosty, za wyjątkiem lekkiego zgięcia w potylicy w kierunku przeciwnym do ruchu tak, że zawodnik jest w stanie zobaczyć

oko i nozdrza konia po stronie wewnętrznej. Wewnętrzne kończyny krzyżują się przed kończynami zewnętrznymi.

Ustępowanie od łydki może być włączone do szkolenia konia zanim jest on gotowy do pracy w zebraniu. Później, wraz z bardziej zaawansowanym ruchem, jakim jest łopatką do wewnątrz, jest najlepszym ćwiczeniem czyniącym konia giętkim, rozluźnionym i niewymuszonym z korzyścią dla swobody, elastyczności i regularności chodów oraz harmonii, lekkości i łatwości ruchów.

Ustępowanie od łydki może być wykonane wzdłuż przekątnej, kiedy koń jest możliwie maksymalnie równoległy do długiej ściany czworoboku, ale kończyny przednie powinny być nieco wyprzedzać tylne. Ustępowanie może być wykonywane także wzdłuż ściany, w tym wypadku koń powinien być ustawiony pod kątem 35° względem kierunku, w którym się porusza.

Artykuł 412 - RUCHY BOCZNE

1. Celem ruchów bocznych – z wyjątkiem ustępowania od łydki - jest rozwinięcie i pogłębienie zaangażowania zadu, a w konsekwencji zebrania.

2. We wszystkich ruchach bocznych - łopatką do wewnątrz, trawersie, renwersie i ciągu - koń jest lekko zgięty i porusza się po różnej liczbie linii.

3. Zgięcie lub ustawienie nie może być przesadne i wpływać ograniczająco na rytm, równowagę i płynność wykonywanych ruchów.

4. We wszystkich ruchach bocznych chód powinien pozostać swobodny i regularny, pełen impulsu oraz charakteryzować się rozluźnieniem, kadencją i równowagą. Często w ruchach bocznych tracony jest impuls, ponieważ zawodnik zbyt koncentruje się na zgięciu konia i ruchu w bok.

5. **Łopatką do wewnątrz.** Ruch łopatką do wewnątrz jest wykonywany w kłusie zebrany. Koń porusza się w lekkim, ale równomiernym zgięciu wokół wewnętrznej łydki zawodnika, utrzymując kadencję i stałe ustawienie około 30 stopni względem kierunku, w którym koń się porusza. Wewnętrzne przednie kończyny krzyżują się przed przednimi zewnętrznymi; wewnętrzna tylna kończyna wkracza na wprost pod środek ciężkości konia po tej samej linii, co zewnętrzna przednia kończyna, z jednoczesnym obniżeniem wewnętrznego stawu biodrowego. Koń jest ustawiony w stronę przeciwną do kierunku ruchu.

6. **Trawers.** Trawers jest wykonywany w kłusie zebrany lub w galopie zebrany. Koń jest zgięty wokół wewnętrznej łydki zawodnika, ale z większym stopniem zgięcia niż w łopatce do wewnątrz. Powinno być pokazane stałe ustawienie około 35 stopni względem kierunku, w którym koń się porusza, (patrz z przodu lub z tyłu kończyny powinny poruszać się po czterech liniach). Kończyny przednie pozostają na śladzie, a

kończyny tylne przesuują się do wewnątrz. Zewnętrzne kończyny konia krzyżują się przed wewnętrznymi. Koń jest zgięty w kierunku ruchu. Przy rozpoczęciu trawersu kończyny tylne muszą opuścić ślad, albo po wyjechaniem narożniku lub kole, nie mogą wrócić na ślad. Na zakończenie trawersu kończyny tylne wracają na ślad, (koń pozostaje bez jakiegokolwiek zgięcia w szyi/potylicy), jak po zakończeniu jazdy na kole.

Celem trawersu jest pokazanie płynnego, zebranego kłusa na linii prostej i w prawidłowym zgięciu. Kończyny przednie i tylne krzyżują się, równowaga i kadencja powinny być utrzymane.

7. **Renwers.** Jest ruchem odwrotnym do trawersu. Kończyny tylne pozostają na śladzie, a kończyny przednie przesuują się do wewnątrz. Na zakończenie renwersu kończyny przednie wracają na ślad. Pozostałe zasady i warunki są takie same jak w trawersie.

Koń jest lekko zgięty wokół wewnętrznej łydki zawodnika. Zewnętrzne kończyny konia krzyżują się przed wewnętrznymi. Koń jest zgięty w kierunku ruchu.

Celem renwersu jest pokazanie płynnego zebranego kłusa na linii prostej z większym stopniem zgięcia niż w łopatce do wewnątrz. Kończyny przednie i tylne krzyżują się, równowaga i kadencja powinny być utrzymane.

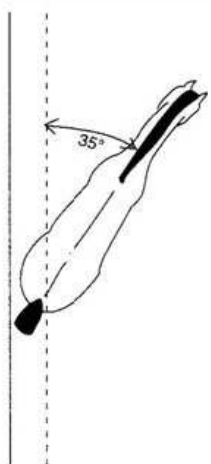
8. **Ciąg.** Ciąg jest odmianą trawersu, wykonywaną po przekątnej zamiast wzdłuż ściany. Może być wykonywany w kłusie zebrany (oraz w pasażu w programie dowolnym) lub w galopie zebrany. Koń jest lekko zgięty w kierunku, w którym się porusza, wokół wewnętrznej łydki zawodnika. Koń powinien zachowywać kadencję i równowagę podczas całego ruchu. Zapewni to osiągnięcie większej swobody i ruchomości łopatek, co jest ważne dla utrzymania impulsu, szczególnie przez zaangażowanie wewnętrznej tylnej kończyny. Koń powinien być prawie równoległy do długiej ściany czworoboku, z nieznacznym wyprzedzaniem zadu przez przód.

W kłusie, zewnętrzne kończyny krzyżują się przed wewnętrznymi. W galopie ruch jest wykonywany w seriach kroków w przód i w bok.

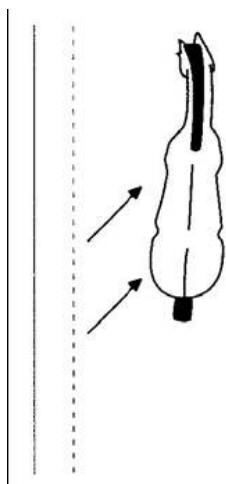
Celem ciągu w kłusie jest pokazanie płynnego zebranego kłusa na przekątnej z większym stopniem zgięcia, niż w łopatce do wewnątrz. Kończyny przednie i tylne krzyżują się, równowaga i kadencja powinny być utrzymane.

Cele ciągu w galopie: pokazanie i rozwijanie zebrania i elastyczności galopu w ruchu do przodu i w bok bez jakiegokolwiek utraty rytmu, równowagi, rozluźnienia posłuszeństwa w zgięciu.

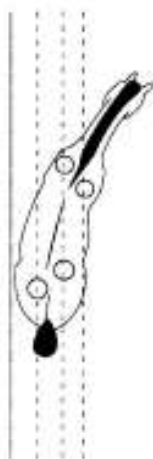
Ustępowanie od łydki
wzdłuż ściany

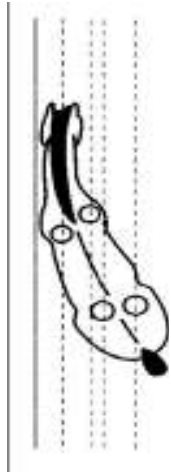
Ustępowanie od łydki
po przekątnej

Łopatką do wewnątrz

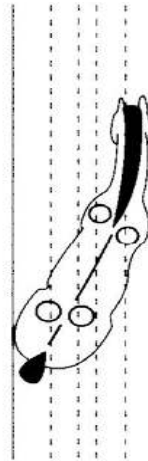
Trawers

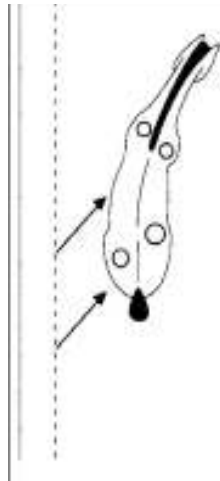
Renwers

Renwers

Renwers

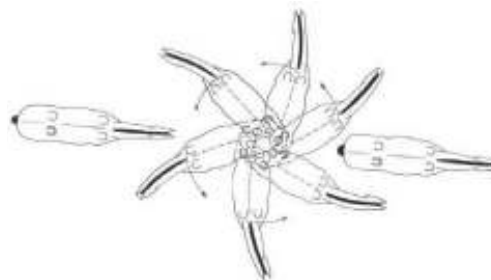

Ciag

Artykuł 413 – PIRUET, PÓLPIRUET I ZWROT NA ZADZIE

1. **Piruet (półpiruet)** jest obrotem o 360 stopni (180 stopni) wykonywanym na dwóch śladach o promieniu równym długości konia, gdzie przód porusza się wokół zadu.
2. Piruety (półpiruety) wykonuje się zwykle w stępie zebranym lub zebranym galopie, mogą być także wykonywane w piaffie.
3. W piruecie (półpiruecie) przednie kończyny i zewnętrzna tylna kończyna poruszają się wokół wewnętrznej tylnej kończyny. Wewnętrzna tylna kończyna zakreśla koło tak małe, jak to jest możliwe.
4. Niezależnie od chodu, w którym piruet (półpiruet) jest wykonywany, koń jest lekko zgięty w kierunku, w którym jest prowadzony, postawiony na pomoce, przy lekkim kontakcie, przesuwa się spokojnie po kole, zachowując kolejność stawiania nóg w danym chodzie. Potylicca pozostaje najwyższym punktem w całości ruchu.
5. W czasie wykonywania piruetów (półpiruetów) koń powinien utrzymać aktywność (także w stępie) oraz nigdy nie powinien poruszać się do tyłu lub w bok.
6. Przy wykonywaniu piruetów (półpiruetów) w galopie zawodnik powinien utrzymać lekkość ruchu, przy jednocześnie akcentowanym zebraniu oraz zaangażowaniu i obniżeniu zadu (wyraźne zginanie stawów). Integralną częścią oceny ruchu jest jakość skoków galopu poprzedzających i kończących piruet. Skoki galopu powinny charakteryzować się podwyższoną aktywnością i zebraniem przed rozpoczęciem piruetu, a równowaga powinna być zachowana do jego zakończenia.

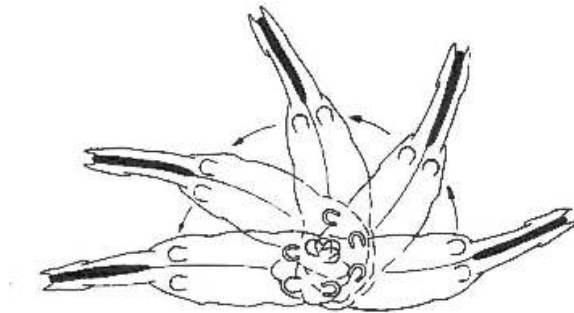
Piruet i półpiruet w galopie

Cele piruetu i półpiruetu w galopie: pokazać chęć konia do obrotu wokół wewnętrznej tylnej kończyny na małym promieniu z nieznacznym zgięciem

w kierunku obrotu, utrzymanie aktywności i czystości galopu, wyprostowania i równowagi przed i po zakończeniu figury i prawidłowych skoków galopu w czasie obrotu. W czasie wykonywania piruetu lub półpiruetu sędziowie powinni móc rozpoznać prawdziwe skoki galopu, pomimo że kopyta stawiane po przekątnej – wewnętrzna tylna i zewnętrzna przednia – nie są stawiane na podłożu równocześnie.

7. Ocena jakości piruetów (półpiruetów) obejmuje rozluźnienie, lekkość i regularność oraz precyzję i płynność przejść. W piruecie w galopie powinno być od sześciu do ośmiu skoków, natomiast od trzech do czterech w półpiruecie.

8. **Półpiruet w stępie** (180 stopni) jest wykonywany w stępie zebranym z zebraniem utrzymanym podczas całego ćwiczenia. Po zakończeniu półpiruetu koń powraca na ślad bez krzyżowania kończyn tylnych

Półpiruet w stępie

9. **Półpiruet roboczy. (Zwrot na zadzie ze stępa)**. Dla młodych koni, które nie są gotowe do pokazania stępa zebranego, zwrot na zadzie jest ćwiczeniem zbierającym. Półpiruet roboczy jest wykonywany ze stępa pośredniego poprzez półparady skracające wykroki i poprawiające umiejętność zgięcia stawów zadu. Koń nie przechodzi do zatrzymania przed i po wykonaniu zwrotu. Półpiruet roboczy może być wykonany z większym promieniem (maks. ½ m) niż półpiruet w stępie, ale kryteria skali szkoleniowej dotyczące taktu, kontaktu, aktywności i prostowania są takie same.

10. **Zwrot na zadzie z zatrzymania do zatrzymania (180 stopni)**. Dla utrzymania tendencji do ruchu naprzód, dozwolony jest jeden lub dwa kroki naprzód przed rozpoczęciem zwrotu. Obowiązują te same kryteria jak przy zwrocie na zadzie ze stępa.

Artykuł 414 - PASAŻ

1. **Pasaż** jest miarowym, o wysokim stopniu zebrania, wyniosłym i z dużą kadencją kłusem. Charakteryzuje go mocno zaznaczone zaangażowanie zadu i wyraźnie akcentowane zginanie stawów kolanowego i skokowego. Elastyczny ruch powinien być pełen gracji. Każda przekątna para kończyn powinna unosić się i powracać przemiennie na ziemię, w kadencji, wraz z przedłużonym momentem zawieszenia.

2. Kopyto przedniej kończyny powinno być uniesione na wysokość środka nadpęcia kończyny przedniej będącej w fazie podparcia. Kopyto unoszonej tylnej kończyny powinno być nieznacznie powyżej stawu pęcinowego kończyny będącej w fazie podparcia.

3. Szyja powinna być uniesiona i wygięta z gracją, z potylicą jako najwyższym punktem i linią nosa zbliżoną do pionu. Koń powinien być postawiony na pomoce bez utraty kadencji. Impuls powinien być wyraźnie zaznaczony.

4. Nieregularne kroki przednich lub tylnych kończyn, kołysanie przodu lub zadu na boki, urywane ruchy przednich lub tylnych kończyn, wleczenie tylnych kończyn lub podwójne uderzenia zaliczane są do poważnych błędów.

Celem pasażu jest pokazanie najwyższego stopnia zebrania, kadencji i zawieszenia w kłuse.

Artykuł 415 - PIAFF

1. **Piaff** jest ruchem charakteryzującym się wysokim stopniem zebrania, wyniosłością, kadencją, sprawiając wrażenie pozostawania w miejscu. Grzbiet konia jest rozluźniony i elastyczny. Zad powinien być obniżony i mocniej zaangażowany, przyczyniając się w ten sposób do większej swobody, lekkości i obszerności ruchu łopatek i kończyn przednich. Przekątne pary kończyn są unoszone i stawiane na ziemię na przemian, sprężyste i w kadencji.

1.1. W piaffie kopyto przedniej kończyny powinno unosić się na wysokość środka nadpęcia kończyny będącej w fazie podparcia. Kopyto unoszonej tylnej kończyny powinno znaleźć się nieznacznie powyżej stawu pęcinowego kończyny będącej w fazie podparcia.

1.2. Szyja powinna być uniesiona i z gracją zaokrąglona, z potylicą jako najwyższym punktem. Koń powinien być postawiony na pomoce z elastyczną potylicą. Kontakt powinien być lekki i delikatny. Kłoda konia powinna poruszać się w górę i w dół ze swobodą, harmonijnie oraz przy zachowaniu kadencji.

1.3. Piaff powinien być wykonywany w doskonałej równowadze, sprawiając wrażenie pozostawania w miejscu, przy czym musi mu towarzyszyć stała dążność do ruchu naprzód, okazana w momencie ustania stosowania pomocy żądających od konia piaffu.

1.4. Nieznaczne poruszanie się do tyłu, nieregularne lub urywane kroki tylnych lub przednich kończyn, nie czyste stawianie przekątnych, krzyżowanie przednich lub tylnych kończyn, kołysanie na boki przodem lub zadem, szerokie stawianie zadu lub przodu, przesuwanie się za dużo do przodu lub podwójnie wybijany rytm, są poważnymi błędami.

Cele piaffu: zademonstrowanie najwyższego stopnia zebrania sprawiające wrażenie pozostawania w miejscu.

Artykuł 416 – IMPULS / POSŁUSZEŃSTWO

1. **Impuls** jest terminem opisującym ruch konia. Impuls jest miarą kontrolowanego przekształcenia energii wytwarzanej przez zad konia. Im ruch konia jest bardziej obszerny, ekspresyjny, elastyczny, okrągły (ang. athletic), tym większy jest impuls. Maksymalne wykorzystanie tej energii może nastąpić przy utrzymaniu elastyczności pracy grzbietu i łagodnym kontakcie z ręką jeźdźca.

1.1. Zwiększenie szybkości nie oznacza zwiększonego impulsu, a powoduje spłaszczenie chodów. Oznaką impulsu jest wyraźnie akcentowana i płynna (nie w rytmie staccato) praca tylnych kończyn. Stawy skokowe w momencie odrywania się kopyta od ziemi powinny poruszać się w kierunku do przodu, a nie być podciągane pionowo, a na pewno nie mogą być skierowane do tyłu. Ważnym elementem składowym impulsu jest czas trwania fazy zawieszenia. Z tego względu termin impuls odnosi się tylko do chodów, w których występuje faza zawieszenia.

1.2. Impuls jest wstępnym warunkiem zebrania w kłusie i w galopie. Tam, gdzie brak impulsu, nie można mówić o zebraniu.

2. **Posłuszeństwo** nie oznacza bezwzględnego podporządkowania się, lecz uległość przejawiającą się przez stałą uwagę, chęć i zaufanie w całości zachowania się konia, jak również przez harmonię, lekkość i łatwość, z jaką wykonuje on różne ruchy.

Stopień podporządkowania przejawia się także przez sposób, w jaki koń akceptuje kielzno, czy z lekkim, miękkim kontaktem i giętką potylicą. Opór, czy ewentualnie uciekaniem przed ręką jeźdźca; nieprawidłowy kontakt pokazuje braki w posłuszeństwie. Główna łączność z pyskiem konia musi być utrzymana przez wędzidło.

2.1. Wystawianie języka, utrzymywanie go nad wędzidłem lub podciąganie połączone z wystawianiem, jak również zgrzytanie zębami lub kręcenie

ogonem są najczęściej oznakami nerwowości, napięć lub oporu określonych partii konia i musi być wzięte pod uwagę przez sędziego w jego ocenie rozpatrywanego ruchu, jak również w ocenach ogólnych „posłuszeństwo i uległość konia”.

2.2 W pierwszym rzędzie należy brać pod uwagę, że posłuszeństwo wyraża się gotowością zrozumienia przez konia żądanego zadania i ma on wystarczające zaufanie do zawodnika, by reagować na pomoce bez strachu albo napięcia.

2.3 Wyprostowanie, tendencja do „ruchu pod górę” (wyniosłość) i równowaga umożliwiają pozostanie koniowi przed tydką jeźdźca i ruch do przodu w samoniesieniu i akceptacji wędzidła. Właśnie to naprawdę tworzy obraz harmonii i lekkości.

Spełnianie wymogów i ruchów programów ujeżdżeniowych jest głównym kryterium posłuszeństwa.

Artykuł 417 - ZEBRANIE

Celem zebrania konia jest:

- a). umożliwienie zrównoważenia się i uzyskania równowagi w ruchu konia, który jest zakłócony przez ciężar zawodnika;
- b). rozwinięcie zdolności konia w obniżeniu i zaangażowaniu zadu, z korzyścią dla lekkości i swobody przodu;
- c). uzyskanie odpowiedniej postawy celem łatwiejszego powodowania koniem i uczynienia go przyjemniejszym w jeździe.

Zebranie osiągnąć jest przez stosowanie półparad, a także ćwiczenie ruchów bocznych: łopatki do wewnątrz, trawersu, renwersu, ciągu.

Zebranie jest bardziej efektywne i bardziej skuteczne, kiedy ma miejsce większe zaangażowanie zadu. Wyraźniejsze zginanie i giętkość stawów umożliwia podstawianie kończyn tylnych pod kłodę konia

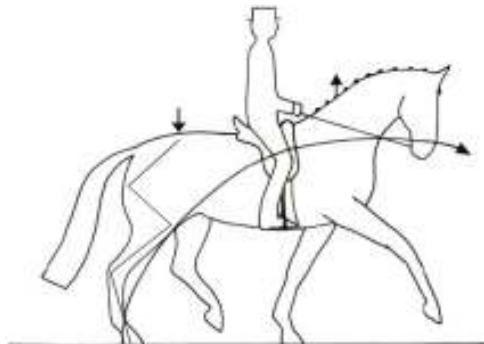
Kończyny tylne nie mogą być podstawione zbyt daleko w przód pod kłodę, ponieważ mogłoby to skrócić zbyt mocno podstawę podparcia i uniemożliwić ruch konia. W takich przypadkach, linia grzbietu mogłaby być za mocno wydłużona i uniesiona w stosunku do bazy podparcia, skracając ją, zakłócając i hamując ruch, powodując trudności w osiągnięciu właściwej harmonii oraz równowagi.

Z drugiej strony, konie o zbyt wydłużonej bazie podparcia, są niezdolne lub niechętnie do głębszego podstawiania kończyn pod kłodę, a tym samym większego zaangażowania zadu i nie mogą osiągnąć właściwego

zebrania, które charakteryzuje swoboda i łatwość wykonywania ruchów przy zachowaniu właściwej postawy i aktywności zadu.

Pozycja głowy i szyi konia w chodach zebranych jest naturalnie zależna od stopnia wytrenowania, jak również w pewnym stopniu od jego budowy. Wymaga się pokazania swobodnie uniesionej szyi, tworzącej harmonijną linię od kłębu do potylicy, będącej najwyższym punktem, z nosem lekko przed pionem.

W chwili, gdy zawodnik używa pomocy, aby uzyskać chwilowy efekt zbierający, głowa może pozostawać mniej więcej w pionie. Łuk szyi jest bezpośrednio związany ze stopniem zebrania.

Artykuł 418 - DOSIAD I POMOCE ZAWODNIKA

1. Wszystkie ruchy konia winny być wykonane przy użyciu niewidocznych pomocy i bez widocznego wysiłku ze strony zawodnika. Zawodnik powinien mieć dobrą równowagę, elastyczność, siedząc głęboko na środku siodła przy rozluźnionych lędźwiach i giętkich stawach biodrowych, spokojnych udach i łydkach wyraźnie obciążonych w dół. Pięta powinna być najniższym punktem. Górna część tułowia powinna być nie usztywniona i wyprostowana. Kontakt powinien być niezależny od dosiada, Ręce powinny być ustawione blisko siebie z kciukiem jako najwyższym punktem i z linią prostą poprowadzoną od elastycznego łokcia, poprzez dłoń do pyska konia. Łokcie powinny być zbliżone do tułowia. Spełnienie tych wszystkich kryteriów pozwala zawodnikowi na płynne i swobodne podążanie za ruchem konia.

2. Skuteczność pomocy jeźdźca umożliwia precyzyjne wykonanie poszczególnych zadań wymaganych w programach. Musi być zawsze wrażenie harmonijnej współpracy pomiędzy koniem a zawodnikiem.

3. Prowadzenie konia obydwoma rękami jest obowiązkowe we wszystkich programach na zawodach FEI. W trakcie opuszczania czworoboku stępem na długiej wodzy po wykonaniu programu, zawodnik może prowadzić konia jedną ręką.

W programach dowolnych – patrz *Wytyczne dla sędziów w programach dowolnych* oraz *Wytyczne do oceny stopnia trudności programów dowolnych*

4. Użycie głosu, albo wielokrotne cmokanie jest poważnym błędem. Patrz - ocena za błędy.

Rozdział II - ZAWODY W UJEŹDŻENIU

Artykuł 419 - CEL MIĘDZYNARODOWYCH ZAWODÓW W UJEŹDŻENIU

Międzynarodowa Federacja Jeździecka (FEI) wprowadziła w 1929 roku Międzynarodowe Zawody w Ujeźdżeniu celem uchronienia sztuki jeździeckiej od zniekształcenia, na które mogłaby być narażona i utrzymania jej w czystości zasad, tak, aby mogła być przekazana przyszłym pokoleniom jeździeckim w niezmienionej formie.

Artykuł 420 - KATEGORIE MIĘDZYNARODOWYCH ZAWODÓW W UJEŹDŻENIU

1. Zgodnie z Przepisami Ogólnymi, wyróżnia się następujące kategorie Międzynarodowych Zawodów w Ujeźdżeniu: CDI1* do CDI5*, CDI-Ws, CDIO3* to CDIO5*, CDI-Y, CDIOY, CDI-J, CDIOJ, CDI-Ch, CDIO-Ch, CDI-P, CDIOP, CDI-YH., Mistrzostwa Świata i Kontynentu (Mistrzostwa), Igrzyska Regionalne i Olimpijskie, które muszą być rozgrywane zgodnie z kolejnymi Artykułami, z wyjątkiem sytuacji opisanych w przepisach specjalnych, a odnoszących się do określonych zawodów.

2. **Promocyjne zawody w ujeźdżeniu.** Poza Europą i Ameryką Północną FEI zezwala na organizację zawodów promocyjnych. Zawody mogą być przeprowadzone na koniach użyczonych przez organizatorów. W przypadku, kiedy zawody zawierają w programie konkursy do poziomu Św. Jerzego włącznie, mogą mieć charakter zawodów krajowych. O zawodach promocyjnych Federacja Narodowa (FN) musi powiadomić FEI. W skład Komisji Sędziowskiej musi wchodzić przynajmniej jeden sędzia FEI.

Uwaga: zawody promocyjne mogą być organizowane również w Europie i Północnej Ameryce pod warunkiem, że są zaproszone państwa spoza Zachodniej Europy i Ameryki Północnej.

3. **Zawody krajowe.** (patrz General Regulations)

CDN, w których bierze udział więcej niż 15 zagranicznych zawodników (w sumie) z więcej niż czterech innych Narodowych Federacji uważa się automatycznie za CDI, ze wszystkimi zasadami określonymi przez FEI.

Ta zasada nie dotyczy zagranicznych zawodników, którzy zamieszkują przez część roku w kraju pełniącym rolę gospodarza i posiadają licencję gościa z tej federacji.

4. **CDI-W.** Zawody, podczas których rozgrywane są konkursy do Pucharu Świata, oznaczone są przez dodanie litery "W". Patrz Przepisy Pucharu Świata w Ujeżdżeniu.

5. W zawodach CDI / CDI-W / CDIY /CDIJ /CDIP / CDI-Ch nieoficjalne konkursy zespołowe są dozwolone. Informacji o oficjalnych konkursach zespołowych szukaj w przepisach o CDIO.

6. **CDIO**

6.1. **Prawa zawodników**

6.1.1. W zasadzie CDIO są otwarte dla zawodników z nieograniczonej liczby federacji jeździeckich (patrz Przepisy Ogólne).

6.1.2.. Zawody CDIO nie tracą swojego statusu pod warunkiem zaproszenia minimum sześciu zespołów (jeden zespół reprezentujący jedną federację jeździecką) i udziału przynajmniej trzech zespołów (Art. 422.4).

6.2. **Pierwszeństwo.** Zawody CDIO3* do 5* mają pierwszeństwo, co do terminu ich rozgrywania, przed wszystkimi CDI zgodnie z Przepisami Ogólnymi, natomiast zawody CDI-W mają pierwszeństwo przed zawodami CDI.

6.3. **Konkursy zespołowe**

6.3.1. W programie musi być przewidziany oficjalny konkurs zespołowy wg programu Grand Prix (GP). Zespół musi się składać z maksymalnie czterech i minimalnie trzech zawodników tej samej narodowości. Niedozwolone są rezerwowe kombinacje.

7. **Mistrzostwa.** Patrz Rozdział V niniejszych Przepisów.

8. **Igrzyska Regionalne.** Przepisy dotyczące Igrzysk Regionalnych muszą być zatwierdzone przez Sekretarza Generalnego FEI.

9. **Igrzyska Olimpijskie.** Patrz przepisy dotyczące zawodów jeździeckich rozgrywanych na Igrzyskach Olimpijskich.

Artykuł 421 - PROGRAMY

Każdy konkurs jest rozgrywany według obowiązującego programu. Oficjalne programy dla seniorów są zatwierdzone i publikowane przez FEI

i w żadnym wypadku nie mogą być modyfikowane lub upraszczane bez zgody FEI.

Wyróżnia się następujące programy:

1. Programy dla młodych koni:

- 1.1. program dla koni czteroletnich (używany tylko na zawodach krajowych)
- 1.2. program dla koni pięcioletnich
- 1.3. program dla koni sześcioletnich

2. Program Św. Jerzego - *program o średnim stopniu trudności*. Program odpowiada średniemu stopniowi zaawansowania w treningu. W programie znajdują się ćwiczenia sprawdzające posłuszeństwo konia zgodnie z wymogami klasycznego ujeżdżenia a także sprawdzające stopień osiągniętej równowagi psychicznej i fizycznej oraz wytrenowania pozwalającego na samoniesienie charakteryzujące się harmonią, lekkością i łatwością.

3. Program Intermediate I (Inter I) - program o wyższym stopniu trudności

Celem tego programu jest stopniowe przygotowanie konia, bez uszczerbku dla jego kondycji psychicznej i fizycznej, od poprawnego wykonania programu Św. Jerzego do zaawansowanego programu Intermediate II (Inter II).

4. Program Intermediate II (Inter II) - *program zaawansowany*. Celem jest przygotowanie konia do Grand Prix.

5. Program Grand Prix - *program o najwyższym stopniu trudności*.

Konkurs z programem GP jest konkursem o najwyższym stopniu trudności, wydobywającym z konia doskonałą lekkość, charakteryzującą się brakiem oporu oraz pełnym osiągnięciem zebrania i impulsu, zawierającym wszystkie chody szkolne i wszystkie podstawowe ruchy.

6. Grand Prix Special - *program o takim samym stopniu trudności jak Grand Prix*.

Konkurs zaliczany do sztuki jeździeckiej, podobnie jak GP, jednakże ze szczególnym zwróceniem uwagi na przejścia.

7. Program dowolny z muzyką

Jest to program zaliczany do sztuki jeździeckiej z muzyką o stopniu trudności odpowiadającym programom dla jeźdźców na kucach, juniorów, młodych jeźdźców, Intermediate I lub Grand Prix. Zawiera wszystkie szkolne chody i wszystkie podstawowe ruchy, jak również elementy programów o określonym poziomie. Sposób i forma prezentacji jest dowolna w obrębie ustalonego czasu. Prezentowany program powinien w

sposób zasadniczy zademonstrować jedność pomiędzy jeźdźcem i koniem, jak również harmonię we wszystkich ruchach i przejściach.

8. Inne programy – *programy inne niż oficjalne programy FEI nie mogą być używane na zawodach CDIO/CDI.*

Oficjalne programy dla młodych jeźdźców, juniorów, jeźdźców na kucach i dzieci są opublikowane w osobnych regulaminach i opublikowane przez FEI. Za wcześniejszą zgodą FEI, programy te mogą być użyte w zawodach dla seniorów. Warunki udziału w nich są określone w Art. 422. To samo dotyczy programów używanych w FEI World Dressage Challenge.

Artykuł 422 - WARUNKI UCZESTNICTWA

1. **Zawodnicy:** Zawody międzynarodowe w ujeżdżeniu dla seniorów są dostępne dla zawodników od roku, w którym osiągną oni wiek 16 lat.

Zawodnicy niepełnosprawni, za akceptacją FEI, mogą brać udział w zawodach w ujeżdżeniu FEI używając dodatkowych pomocy, zgodnie ze stopniem niepełnosprawności, zdefiniowanym w karcie FEI PE ID. Aplikacja do startu w zawodach FEI musi być przesłana do Departamentu Ujeżdżenia FEI do 31 grudnia roku poprzedzającego udział. Każde zgłoszenie będzie rozpatrywane indywidualnie przez FEI.

2. Niedozwolone są **zawody organizowane oddzielnie** dla mężczyzn i kobiet.

3. **Konie** dowolnego pochodzenia mogą brać udział w międzynarodowych zawodach w ujeżdżeniu po ukończeniu 6 lat ((programy dla juniorów i młodych jeźdźców poniżej poziomu programu Św. Jerzego), 7 lat (program Św. Jerzego i Intermediate) i starsze (8 lat i starsze w konkursach GP, GPS i w programie dowolnym GP), i o wzroście w kłębie większym niż 149 cm w podkowach

Patrz także specjalne konkursy dla młodych koni 5- i 6-cio letnich.

Wiek konia liczony jest od dnia 1 stycznia roku urodzenia (1 sierpnia dla południowej półkuli).

Konie mogą brać udział tylko w jednym konkursie dziennie i nie mogą startować w tym samym czasie w zawodach krajowych.

Udział w konkursach jest ograniczony następującymi warunkami:

4. **Konkurs według programu Św. Jerzego.** Konkurs jest dostępny dla wszystkich koni, z wyjątkiem tych, które do dnia imiennych zgłoszeń zostały sklasyfikowane na pierwszych 15 miejscach w konkursie GP rozgrywanym w ramach CDIO, Mistrzostw, Igrzysk Regionalnych lub

Igrzysk Olimpijskich lub tych, które zajęły trzykrotnie pierwsze miejsce w konkursie Intermediate II na zawodach CDI3*/ CDI4*/ CDI5* lub CDIO.

- Przepis nie ma zastosowania, jeśli koń jest dosiadany przez innego zawodnika.

5. Konkurs wg programu Inter I. Konkurs dostępny dla wszystkich koni z wyjątkiem tych, które do dnia imiennych zgłoszeń zostały sklasyfikowane na pierwszych 15 miejscach w konkursie GP rozgrywanym w ramach CDIO, Mistrzostw, Igrzysk Olimpijskich lub które zajęły trzykrotnie pierwsze miejsce w konkursie Inter II na zawodach CDI3*/ CDI4*/ CDI5* lub CDIO.

- Przepis nie ma zastosowania, jeśli koń jest dosiadany przez innego zawodnika.

6. Konkurs dowolny na poziomie Intermediate I. Ten konkurs jest ograniczony i obowiązkowy dla maksimum 15 najlepszych par zawodnik/koń, które zakwalifikowały się z konkursu Św. Jerzego lub Intermediate I i które wcześniej zadeklarowały chęć startu w tym konkursie. Zawodnik może startować tylko na jednym koniu.

7. Konkurs dowolny na poziomie Intermediate II. Konkurs ten jest otwarty dla wszystkich koni.

8. Konkurs Grand Prix. Konkurs ten jest otwarty dla wszystkich koni (patrz także art. 448).

9. Alternatywa. Jeśli na zawodach CDI3* i wyższych, są przewidziane w propozycjach oba konkursy: Grand Prix Special i program dowolny na poziomie GP rozgrywane po konkursie Grand Prix, zawodnik musi określić, przed losowaniem kolejności startów w GP, do którego z tych dwóch konkursów chce się kwalifikować. Zawodnik może podać 2 wersje, jeśli Komitet Organizacyjny na to zezwala (np. zawodnik może podać GP dowolny jako pierwszy, a GP Special jako drugi konkurs. Jeśli nie zakwalifikuje się do konkursu dowolnego, to może zamiast niego kwalifikować się do GP Special). Na tym samym koniu możliwy jest start tylko w jednym z tych konkursów, **a para może tylko startować w GP Special lub GP z programem dowolnym, mimo że limit miejsc w konkursie drugiej opcji nie jest wyczerpany.**

10. Konkurs Grand Prix Special. Konkurs GPS może być rozgrywany tylko po konkursie Grand Prix. Na zawodach CDI3* i wyższych, konkurs GPS musi być otwarty dla minimum 6 do maksymalnie 15 najlepszych par jeździec/koń (włączając zawodników zajmujących wspólnie 15 miejsce), którzy zadeklarowali i zakwalifikowali się z konkursu GP. Jeśli zakwalifikowało się 6 par, wszystkie mają prawo startu. Jeśli jest 30 albo

więcej par w eliminacyjnym Grand Prix, Komitet Organizacyjny musi umożliwić minimum 15 startującym udział w Grand Prix Special. Zawodnicy, którzy zadeklarowali chęć startu w GPS, w przypadku zakwalifikowania się są zobowiązani do startu. Jeździec może startować tylko na jednym koniu. Dla zawodów CDIO, Mistrzostw i Igrzysk Olimpijskich obowiązują art. 448 i 455.

W przypadkach uzasadnionego anulowania startu pary z powodu choroby itp., zamiast niej kwalifikuje się następną para koń/jeździec z konkursu Grand Prix.

11. Konkurs dowolny na poziomie Grand Prix. Konkurs dowolny na poziomie GP może być rozgrywany tylko po konkursie Grand Prix. Na zawodach CDI-W konkurs dowolny na poziomie GP jest obowiązkowy. Konkurs dowolny na poziomie GP musi być otwarty dla minimum 6 do maksymalnie 15 najlepszych par zawodnik/koń (włączając zawodników zajmujących wspólnie 15 miejsce), którzy zadeklarowali i zakwalifikowali się z konkursu GP. Jeśli zakwalifikowało się 6 par, wszystkie mają prawo startu. Jeśli jest 30 albo więcej par w eliminacyjnym Grand Prix, Komitet Organizacyjny musi umożliwić minimum 15 startującym udział w Grand Prix dowolnym. Zawodnicy, którzy zadeklarowali chęć startu w konkursie dowolnym na poziomie GP, są zobowiązani do startu w przypadku zakwalifikowania się. Jeździec może startować tylko na jednym koniu. Dla zawodów CDIO, Mistrzostw i Igrzysk Olimpijskich obowiązują art. 448 i 455.

W przypadkach uzasadnionego anulowania startu pary z powodu choroby itp., zamiast niej kwalifikuje się następną para koń/jeździec z konkursu Grand Prix.

12. Kwalifikacje do programu dowolnego. Koń musi uzyskać wynik na poziomie minimum 58% w konkursie kwalifikacyjnym, aby uzyskać prawo startu w programie dowolnym lub Grand Prix Special.

13. Liczba koni mogących wystartować w jednym konkursie pod tym samym zawodnikiem. W wszystkich zawodach CDI o liczbie koni, na których zawodnik może startować w każdym konkursie, za wyjątkiem konkursów dowolnych i Grand Prix Special, w których zawodnik może startować tylko na jednym koniu, decyduje Komitet Organizacyjny. Zasada ta obowiązuje również w zawodach CDIO, z wyjątkiem konkursu GP, w którym zawodnik może startować tylko na jednym koniu (patrz także art.448.).

W specjalnych okolicznościach, w CDI gdzie jest mniej niż 10 par zawodnik/koń w eliminacyjnym konkursie Grand Prix, Komitet Organizacyjny może wystąpić do FEI o specjalne pozwolenie umożliwiające zawodnikom na udział konkursie GP na dwóch koniach i kwalifikowanie się do konkursu dowolnego. Jeśli pozwolenie zostanie

udzielone, oba konie otrzymają punkty listy rankingowej FEI. Takie same zasady odnoszą się do konkursu GP Special.

Jeżeli propozycje zawodów w niektórych konkursach dopuszczają start zawodników na więcej niż jednym koniu, powinny one zawierać zastrzeżenie, że w przypadku otrzymania zbyt wielu imiennych zgłoszeń możliwość startu zawodnika w tym samym konkursie na kilku koniach zostanie zniesiona.

14. Podział konkursu na dwa dni. Jeżeli w konkursie liczba startujących przekracza 40, Komitet Organizacyjny zawodów musi w odpowiednim czasie przewidzieć możliwość rozegrania konkursu w ciągu 2 dni lub podzielić go na dwa osobne konkursy. Ewentualne zmiany w programie powinny być uzgodnione z FEI.

15. Poziom konkursów. Na danych zawodach, para koń/jeździec może brać udział w konkursach na tym samym poziomie, albo w Św. Jerzym i Intermediate I (włączając program dowolny) albo w Intermediate II i GP (włączając w to GPS i program dowolny GP).

Mała runda: Św. Jerzy – Intermediate I – Intermediate I FS

U25 GP runda 16-25: Intermediate II – Grand Prix 16-25

Duża runda: Intermediate II – Grand Prix – Grand Prix Special – Grand Prix FS

16. Konkurs pocieszenia. Konie, które nie zakwalifikowały się do konkursu GPS lub programu dowolnego na poziomie GP mogą startować w konkursie pocieszenia (Intermediate II, Grand Prix), jeśli są przewidziane w propozycjach. Konkurs pocieszenia nie daje punktów do listy rankingowej FEI ani punktów kwalifikacyjnych do Mistrzostw lub Igrzysk Olimpijskich, a nagrody pieniężne muszą być mniejsze niż w konkursach dających punkty do listy rankingowej FEI. Konkurs pocieszenia może być sędziowany tylko przez trzech sędziów i musi być wyraźnie oznaczony w propozycjach i na wynikach.

17. Szkolenie koni. W żadnym przypadku, pod groźbą dyskwalifikacji, żaden koń biorący udział w zawodach CDI/CDIO nie może być szkolony pod siodłem przez jakąkolwiek inną osobę niż przez zawodnika startującego na tym koniu, w okresie 24 godzin przed planowanym przeglądem weterynaryjnym, jak również w czasie całych zawodów.

Po przyjeździe na miejsce rozgrywania zawodów tylko zawodnik podczas jazdy, stępowania, oprowadzania lub lonżowania konia (bat do lonżowania jest dozwolony) może używać bata (maksymalna długość: konie - 120 cm, kuce – 100 cm) na całym terenie zawodów. Tak samo luzak może stępować, oprowadzać lub lonżować konia. Inne osoby mogą mieć ze sobą bat, jeśli nie ma to związku z trenowaniem konia.

W żadnym przypadku koń nie może być szkolony w stajni.

Koń nie może opuścić stajni, placu konkursowego lub terenów nadzorowanych przez komisarzy dla jakichkolwiek celów nieautoryzowanych oficjalnie przez FEI, innych aniżeli związane z ochroną zdrowia i dobrem konia.

18. Normy kwalifikacyjne. FN są zobowiązane do potwierdzenia wykonania norm kwalifikacyjnych uzyskanych na zawodach CDI3*/CDI4*/CDI5* i CDIO dla wszystkich par zgłoszonych do startu we wszystkich FEI Mistrzostwach Świata i Europy oraz w Igrzyskach Olimpijskich. Normy kwalifikacyjne są ustalane każdorazowo w przypadku Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata i Europy i publikowane przez FEI.

19. Możliwości startu w zawodach ujeżdżeniowych dla seniorów

- konkurs Św. Jerzego
- konkurs Św. Jerzego – Intermediate I
- konkurs Św. Jerzego – opcja: Intermediate I lub konkurs dowolny na poziomie Intermediate I
- konkurs Św. Jerzego – Intermediate I - konkurs dowolny na poziomie Intermediate I
- Intermediate I
- Intermediate I - konkurs dowolny na poziomie Intermediate I
- Intermediate II
- Intermediate II – Grand Prix 16-25
- Intermediate II – Grand Prix
- Grand Prix
- Grand Prix – opcja: konkurs Grand Prix Special lub konkurs dowolny na poziomie Grand Prix
- Grand Prix – Grand Prix Special
- Grand Prix – konkurs dowolny na poziomie Grand Prix
- Puchar Narodów na CDIO - Grand Prix i Grand Prix Special albo konkurs dowolny na poziomie Grand Prix
- Formuła Mistrzowska na CDIO i Mistrzostwach: Grand Prix - Grand Prix Special - konkurs dowolny na poziomie Grand Prix

Konkursy pocieszenia:

- Intermediate II i Grand Prix (patrz art. 422.16)

Artykuł 423 – ZAPROSZENIA, ZGŁOSZENIA I ZASTĘPSTWA

Zaproszenia muszą być wysyłane do odpowiednich FN. W Europie zaproszenie do udziału w CDI3*/CDI4*, CDI5* musi obejmować najmniej 6

krajów, wliczając organizatora, plus 3 kraje rezerwowe, z minimum dwoma zawodnikami każde lub 12 krajów z minimum jednym zawodnikiem każdy. Ostateczny wybór zawodników zgłoszonych do zawodów należy do macierzystej FN. W każdym przypadku liczba zaproszonych zawodników własnych nie może przewyższać liczby zaproszonych zawodników z innych federacji. Narodowe federacje mają głos decydujący dotyczący wyboru zawodników wysyłanych na zawody.

Propozycje zawodów muszą zawierać listę sześciu, lub więcej, zaproszonych i rezerwowych Narodowych Federacji, liczbę zaproszonych jeźdźców z każdej Federacji i muszą być wysłane do Sekretariatu FEI najpóźniej na 16 tygodni przed datą zawodów.

Zaproszenia imienne/„Dzika karta” – tylko na zawody CDI3*/ CDI4*/ CDI5*/CDI-W

1. Organizator ma prawo zaprosić imiennie dwóch dodatkowych zawodników zaakceptowanych przez ich narodową federację na wszystkie zawody CDI3*/CDI4*/CDI5*/CDI-W.
2. FEI ma prawo wydać jedną „dziką kartę”, na wszystkie zawody CDI4*/CDI5*/CDI-W rozszerzając listę zaproszonych federacji i zawodników.
3. FEI ma prawo w określonym czasie poszerzyć do trzech (3) liczbę „dzikich kart” na wszystkie zawody CDI3* dla zawodników z rozwijających się federacji i dla zawodników z federacji, które nie otrzymały zaproszeń, a których zawodnicy walczą o minima do udziału w Mistrzostwach.

Zaproszenia i „Dzika karta” wydane przez Komitet Organizacyjny.

Zaproszenia te (dla zawodników zagranicznych i/lub krajowych) muszą oferować takie same warunki, jak dla innych uczestników i nie mogą być połączone pośrednio lub bezpośrednio z opłatą finansową. Karty Płatne i opłaty za udział są zakazane.

„Dzika karta” FEI. Wniosek o wydanie „dzikiej karty” FEI powinien być przesłany do Komisji Ujeżdżenia FEI przez Narodową Federację, przed datą zamknięcia zgłoszeń imiennych.

Zgłoszenia

1. Zgłoszenia do zawodów, wliczając CDIO, muszą być dokonane w następujący sposób:
  - Zgłoszenia wstępne. Zgłoszenie jest deklaracją zamiaru startu w zawodach.
  - Zgłoszenia imienne. (nieobowiązkowe oprócz Mistrzostw I Igrzysk). Zgłoszenia te zawierają podwójną liczbę nazwisk zawodników, w stosunku do zgłoszeń ostatecznych.

- Zgłoszenia ostateczne. Zgłoszenia te zawierają nazwiska zawodników i nazwy koni, biorących udział w zawodach. Muszą one być przesłane do organizatora w terminie podanym w propozycjach.

2. Narodowa Federacja, która dokonała zgłoszeń, a jej zawodnicy nie pojawili się na starcie z mało uzasadnionego powodu, może zostać ukarana grzywną.

Zastępstwo:

Zmiana zawodnika i konia po przesłaniu zgłoszenia ostatecznego może nastąpić za zgodą Komitetu Organizacyjnego. Organizator musi podać w propozycjach ostateczny termin zastąpienia konia i zawodnika, który nie może być późniejszy niż dzień przeglądu weterynaryjnego.

Artykuł 424 - ZAPISY DO KONKURSÓW

Z wyjątkiem CDIO, Igrzysk Olimpijskich i Regionalnych stosuje się następujące zasady:

1. Zgłoszenia do udziału w konkursie nie mogą być dokonane później, jak do godziny 15.00 w dniu poprzedzającym rozpoczęcie konkursu. Dokładny czas losowania powinien być podany w propozycjach

2. W razie wypadku albo choroby zawodnika lub konia zapisanych do konkursu może on być zastąpiony przez innego zawodnika lub innego konia formalnie zgłoszonego do zawodów przy spełnieniu następujących warunków. Najpóźniej na jedną godzinę przed rozpoczęciem konkursu zawodnik, który dostarczy zaświadczenie od lekarza lub Delegata Weterynaryjnego FEI, po zaaprobowaniu przez Komisję Sędziowską może być zastąpiony przez innego zawodnika i/lub konia formalnie zgłoszonego i/lub zakwalifikowanego. Zawodnik lub koń wycofany nie mogą startować w pozostałych konkursach ani jako członek zespołu, ani indywidualnie. Zamieniony jeździec powinien startować jako pierwszy w konkursie, a czasy następnym startujących zawodników powinny być odpowiednio zmodyfikowane.

W CDIO I w finale konkursu Dowolnego GP, gdy 4 zawodników z jednej federacji zakwalifikowało się finałowej 15, a tylko 3 z nich ma prawo startować, w przypadku stwierdzonej choroby jednego z zakwalifikowanych zawodników lub konia, to 4 zakwalifikowany zawodnik zastępuje zawodnika ze swojej federacji.

Artykuł 425 - LOSOWANIE KOLEJNOŚCI STARTÓW

1. Losowanie musi być przeprowadzone oddzielnie dla każdego konkursu. Losowanie powinno odbyć się w obecności Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej i Sędziego Zagranicznego, Delegata Technicznego i Szefów Ekip lub ich przedstawiciela, bez obecności osób nieupoważnionych.

2. Konkursy indywidualne. Losowanie kolejności startu w konkursach indywidualnych powinno być przeprowadzone z uwzględnieniem narodowości. Jeżeli zawodnik w danym konkursie startuje na więcej aniżeli jednym koniu, kolejność startu powinna być dopasowana w taki sposób, ażeby pomiędzy dwoma jego końmi był odstęp minimum jednej godziny.

2.1. CDI: Do konkursu Grand Prix można wybrać:

- a) losowanie zwykle
- b) losowanie w grupach po 5 jeźdźców według listy ułożonej w kolejności odwrotnej do miejsca zajmowanego na liście rankingowej FEI. Zawodnicy, którzy nie są umieszczeni na liście, losują jako pierwsi. Patrz 2.2.

Rodzaj losowania musi być podany w propozycjach.

2.2. CDI-W: Losowanie do konkursu Grand Prix powinno być przeprowadzone według listy ułożonej w kolejności odwrotnej do miejsca zajmowanego na liście rankingowej FEI, w grupach po 5 jeźdźców.. Jeśli liczba zawodników nie dzieli się dokładnie przez 5, to pierwsza grupa będzie najmniej liczną, np. dla 23 zawodników grupa 1 liczy 3 zawodników, grupa 2=5, grupa 3=5, grupa 4=5 i grupa 5=5 zawodników.. Zawodnicy zajmujący to samo miejsce na liście rankingowej są losowani w tej samej grupie, a grupy muszą być odpowiednio zmodyfikowane.

3. CDIO I Mistrzostwa. Losowanie kolejności startu w konkursie, w którym biorą udział członkowie zespołu i zawodnicy indywidualni powinno być przeprowadzone w następujący sposób:

3.1. Szef ekipy każdego zespołu ustala kolejność startu zawodników w zespole. Szef Ekipy musi dostarczyć dyrektorowi zawodów, przynajmniej na jedną godzinę przed losowaniem, zaklejoną kopertę zawierającą kolejność startów zawodników ekipy.

Dla zespołów złożonych z tylko trzech zawodników, odrębne losowanie rozstrzyga, które miejsce pozostanie wolne. Liczby od 1 do 4 zostaną umieszczone w koszyku (A), a nazwy narodowości zespołów złożonych z trzech zawodników w koszyku (B). Najpierw losowana jest nazwa zespołu, następnie liczbę, która określi wolne miejsce startowe.

3.2. Nazwiska zawodników indywidualnych są umieszczone w koszyku (A). Numery odpowiadające liczbie wszystkich startujących zawodników są umieszczone w koszyku (B). Nazwiska zawodników indywidualnych są losowane z koszyka (A), a numer startowy z koszyka (B). Nazwisko kolejnego zawodnika jest losowane z koszyka (A), numer startowy z koszyka (B). I tak kolejno dla wszystkich zawodników.

Jeżeli konkurs jest rozgrywany w ciągu dwóch dni, kolejność startu zawodników indywidualnych jest losowana w kolejności odwrotnej do miejsca zajmowanego na liście rankingowej w dwóch grupach i wyżej sklasyfikowani zawodnicy są losowani do startu na drugi dzień.. Jeśli konkurs jest rozgrywany jednego dnia, ale w dwóch grupach, najwyżej sklasyfikowani zawodnicy na liście rankingowej są losowani do drugiej grupy.

3.3. Numery odpowiadające liczbie startujących zespołów są umieszczone w koszyku (C), a nazwy startujących zespołów w koszyku (D). Następnie losowane są nazwy zespołów, później jest losowana kolejność startu zespołów, aż do ostatniego.

3.4. Lista startowa dla zawodników indywidualnych jest przygotowywana zgodnie z wylosowaną kolejnością. Zawodnicy zespołów są umieszczani na liście kolejno w wolnych miejscach.

3.5. Losowanie dla jeźdźców indywidualnych na CDIO I Mistrzostwach powinno być przeprowadzone następująco:

Grand Prix Special: w kolejności odwrotnej do wyników z Grand Prix, w grupach po pięć.

Grand Prix program dowolny: w kolejności odwrotnej do wyników z Grand Prix Special, w grupach po pięć.

4. Grand Prix Special

We wszystkich zawodach CDI3*/CDI4*/CDI5* losowanie do startu w konkursie Grand Prix Special jest przeprowadzane w grupach po pięciu zawodników. Kolejność startu jest losowana najpierw w obrębie grupy zawodników, która zajęła miejsce od 11 do 15, a następnie w grupie zawodników, którzy zajęli miejsca od 6 do 10, a na końcu wśród zawodników, którzy zajęli miejsca od 1 do 5, tzn. pięć najlepszych par startuje jako ostatnie. W przypadku miejsc ex equo, pary, które zajmują to samo miejsce, losowane są w tej samej grupie.

5. Programy dowolne

We wszystkich zawodach CDI losowanie do startu w konkursie dowolnym jest przeprowadzane w grupach po pięciu zawodników. Kolejność startu jest losowana najpierw w obrębie grupy zawodników, która zajęła miejsce od 11 do 15, a następnie w grupie zawodników, którzy zajęli miejsca od 6 do 10, a na końcu wśród zawodników, którzy zajęli miejsca od 1 do 5, tzn. pięć najlepszych par startuje jako ostatnie.

Do konkursów dowolnych na poziomie Intermediate I, do których zawodnicy kwalifikują się z konkursów Św. Jerzego i Intermediate I, pary koń/jeździec kwalifikujące się z konkursu Św. Jerzego są losowane jako

pierwsze, przed jeźdźcami kwalifikującymi się z konkursu Intermediate I, w grupach po pięciu zawodników.

6. **Konie użyczone.** Konkursy na koniach użyczonych. Patrz Załącznik dla konkursów na Użyczonych Koniach.

7. **Igrzyska Regionalne.** W konkursie zespołowym losowanie przeprowadza się zgodnie z Art. 425.3. W konkursie indywidualnym losowanie przeprowadza się w grupach po 5 zawodników. Zawodnicy sklasyfikowani na miejscach 11 – 15 startują jako pierwsi.

8. Kolejność startu we wszystkich konkursach, do których zawodnicy muszą się kwalifikować we wcześniej rozgrywanych zawodach, powinna być oparta na losowaniu w grupach po pięciu zawodników. Sposób losowania powinien być podany w propozycjach.

Artykuł 426 - WAGA

Bez ograniczeń.

Artykuł 427 - UBIÓR

1. **Zawodnicy cywilni:** na zawodach CDI3*/CDI4*/CDI5*/CDI-W, CDIO, Mistrzostwach, Igrzyskach Regionalnych i Olimpijskich obowiązuje czarny lub granatowy frak lub inne kolory określone w międzynarodowej skali HSV. Kolory mające wartość dla „V ” mniejszą niż 32 % z modelu HSV, mogą zostać zaadaptowane do użytku przez Departament Ujeżdżenia FEI. Kolory kontrastowe i lamówki są dozwolone.

cylinder*	czarny lub tego samego koloru co frak
bryczesy	białe lub kremowe
plastron lub krawat	białe, kremowe lub tego samego koloru co frak
rękawiczki	białe, kremowe lub tego samego koloru co frak,
buty do jazdy	czarne lub tego samego koloru co frak.

Na wszystkich CDI2* i CDI1* dopuszcza się czarną lub granatową marynarkę (kolory - patrz wyżej) z melonikiem lub toczek.

Ubiór ten zalecany jest we wszystkich innych zawodach międzynarodowych z wyjątkiem przypadków opisanych w specjalnych przepisach.

*Uwaga: dopuszcza się ze względów bezpieczeństwa używanie odpowiedniego ochronnego nakrycia głowy.

Barwy narodowe mogą być stosowane tylko na kołnierzyku marynarki i muszą być zarejestrowane w FEI zgodnie z Przepisami Ogólnymi.

2. **Wojskowi,** policjanci mogą nosić ubiór cywilny lub służbowy na wszystkich zawodach międzynarodowych. Służbowy ubiór jest dozwolony nie tylko dla wojskowych i policjantów, ale także dla członków i

pracowników/uczniów organizacji paramilitarnych i narodowych jednostek hodowlanych/szkół/institutów.

3. **Ostrogi**, oprócz zawodów CDIP i CDI-Ch, są obowiązkowe i muszą być wykonane z metalu. Bodziec musi być zakrzywiony lub prosty i wychodzący dokładnie ze środka ostrogi, gdy znajduje się ona na bucie jeźdźca. Zakończenia bodźców ostróg muszą być gładkie i tępe. Jeżeli stosowane są ostrogi z gwiazdką musi być ona gładka/tępa i ruchoma. Metalowe ostrogi z okrągłymi wybrzuszeniami z twardego tworzywa są dozwolone (ostrogi „impulsowe”). Ostrogi „ślepe”, bez bodźca są dozwolone.

4. Pod karą eliminacji jest zabronione używanie słuchawek przez zawodnika w czasie przejazdu konkursowego na wszystkich zawodach FEI. Używanie słuchawek jest dozwolone podczas treningu i rozgrzewki.

Artykuł 428 - RZĘDY

1. Obowiązuje: siodło ujeżdżeniowe, które musi być blisko konia i mieć długie, pionowe tybinki, podwójne kielzno, tzn. wędzidełko i munsztuk z łańcuszkiem, angielski nachrapnik. Nachrapnik nie może być nigdy tak mocno zapięty ażeby powodował ból. Pasek gumowy lub skórzany pokrowiec na łańcuszek są dopuszczalne (patrz schemat). Ochronne podkładki na paski ogłowia, zapobiegające otarciom naskórka, są dozwolone. Nie dopuszcza się przykryć (np. futerek) na siodło.

2. **Kielzno**. Zarówno wędzidełko, jak i munsztuk muszą być wykonane z metalu lub z twardego tworzywa i mogą być pokryte gumą (fabrycznie) Pokrycie kielzna jakimkolwiek materiałem lub ruchomą gumą jest niedozwolone. Dolna część czanek munsztuka nie może być dłuższa niż 10 cm (długość poniżej ścięgierza). Jeśli munsztuk ma ruchomy ścięgierz, dolna część czanek mierzona od ścięgierza w najwyższej pozycji nie może być dłuższa niż 10 cm..

Grubość kielzna powinna być taka, aby nie powodowała kaleczenia konia. Minimalna średnica ścięgierza munsztuka to 14 mm, a wędzidełka 10 mm. Średnica wędzidła używanego w klasach dla młodych koni to minimum 14 mm. Minimalna średnica wędzidła dla kuców to 10 mm. Średnica kielzna jest mierzona przy pierścieniu lub policzku.

3. **Bat**. Na wszystkich zawodach międzynarodowych we wszystkich konkursach, pod groźbą eliminacji, zabrania się jazdy z batem na czworoboku. Jazda z batem, o łącznej maksymalnej długości 120 cm (zawody dla kuców – 100 cm), jest dozwolona podczas treningu. Bat musi być odrzucony przed wjazdem na plac wokół czworoboku, w przeciwnym wypadku zawodnik będzie ukarany. Patrz art. 430.

Po przyjeździe na miejsce rozgrywania zawodów tylko zawodnik podczas jazdy, stępowania, oprowadzania lub lonżowania konia (bat do lonżowania jest dozwolony) może używać bata (maksymalna długość 120 cm, kuce maksimum 100 cm) na całym terenie zawodów. Tak samo luzak może stępować, oprowadzać lub lonżować konia. Inne osoby mogą mieć przy sobie bat, jeśli nie ma to związku z trenowaniem konia.

4. **Środki pomocnicze.** Wytoki, napierśniki, ślinianki, różnego rodzaju wypinacze, czarne wodze, ochraniacze lub bandaże, okulary, nauszники, kaptury i inne tego typu środki pomocnicze są niedozwolone pod karą eliminacji.

5. **Dekoracje.** Przyozdabianie konia nienaturalnymi ozdobami, jak wstążki, kwiaty jest niedozwolone. Dopuszcza się zaplatanie grzywy i ogona w sposób zwyczajowo przyjęty.

6. **Sztuczne ogony/powiększacz ogona** są dozwolone jedynie za wcześniejszą zgodą FEI. Prośba o takie pozwolenie powinna być skierowana do departamentu ujeżdżenia FEI z załączonymi zdjęciami i świadectwem weterynaryjnym. Sztuczne ogony nie mogą mieć żadnych metalowych części, z wyjątkiem haczyków i obramowań dziurek.

7. **Nauszniki** będą dozwolone wyłącznie jako ochrona przed insektami. Zezwolenie na taką ochronę będzie udzielane tylko w wyjątkowych sytuacjach i zgodnie z uznaniem Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej/Delegata Technicznego. Nauszniki powinny być subtelne i nie powinny zasłaniać końskich oczu.

8. **Sprawdzanie rzędu.** Do sprawdzenia rzędu każdego konia bezpośrednio po opuszczeniu placu konkursowego musi być wyznaczony komisarz. Jakakolwiek niezgodność z obowiązującymi przepisami powoduje bezpośrednią eliminację. Sprawdzenie kielzna musi się odbywać z należytą ostrożnością, ponieważ niektóre konie są bardzo drażliwe i czułe w okolicach pyska (patrz podręcznik komisarza FEI). Komisarz musi używać chirurgicznych/ochronnych rękawiczek, gdy sprawdza kielzno (osobna para rękawiczek na każdego konia).

9. **Rozprężalnie i place treningowe.** Wymogi określone w punktach 1 i 4 obowiązują także na placach rozprężeniowym i treningowym. Przy stosowaniu kielzna wędzidłowego mogą być używane nachrapniki: angielski, hanowerski, meksykański lub irlandzki, ochraniacze i bandaże. Podczas lonżowania są dozwolone wypinacze pojedyncze lub podwójne (wypinacz trójkątny) i nauszники. Lonżowanie jest dozwolone tylko na pojedynczej lonży.

10. Numer identyfikacyjny. Każdy koń po przybyciu na miejsce zawodów otrzymuje od organizatora numer identyfikacyjny. Koń musi nosić obowiązkowo ten numer podczas udziału w konkursie, a także podczas pracy na rozprężalniach lub placach treningowych, jak również podczas oprowadzania w rękę (od momentu przybycia na miejsce zawodów aż do chwili wyjazdu), tak, aby mógł być zidentyfikowany przez wszystkie osoby oficjalne oraz komisarzy. Uchybienie w pokazaniu tego numeru po raz pierwszy pociąga za sobą ostrzeżenie, natomiast powtarzające się przypadki skutkują nałożeniem kary na zawodnika przez Komisję Sędziowską.

Na zawodach krajowych używanie siodła typu wszechstronnego dopuszczalne jest we wszystkich konkursach do klasy C włącznie, od klasy CC dopuszczalne jest używanie wyłącznie siodła typu ujeżdżeniowego.

W programach o niższym stopniu trudności jest dozwolone używanie kielzna wędzidłowego – wykaz tych programów jest podany w Regulaminie Dyscypliny Ujeżdżenia PZJ.

DOZWOLONE KIELZNA:

Kielzno podwójne.

Różne rodzaje wędzidełek:

1. Wędzidełko zwykłe
2. a,b,c. Wędzidełko podwójnie łamane z zaokrąglonym łącznikiem
Dozwolone są także wędzidełka oliwkowe/wyścigowe/amerykańskie.
- 2.d. Wędzidełko podwójnie łamane z obrotowym łącznikiem
- 2 e Wędzidełko. Obrotowe wędzidełko z obrotową częścią środkową.
3. Wędzidełko oliwkowe
4. Wędzidełko z czankami

Różne rodzaje munsztuków

5. Munsztuk z ścięgierzem w kształcie półksiężyca
- 6+7 Munsztuk z prostymi czankami i kabłąkiem
8. Munsztuk z kabłąkiem i ruchomym ścięgierzem
Dozwolony jest również munsztuk z obrotowymi czankami.
9. Odmiany munsztuków 6,7 i 8
10. Munsztuk z czankami wygiętymi w kształt litery S
11. Łańcuszek munsztukowy (z metalu lub skóry lub jako kombinacja)
12. Jarzemko (podbródek)
13. Osłona skórzana na łańcuszek munsztukowy
14. Osłona gumowa na łańcuszek munsztukowy

Kielzna pojedyncze

1. Wędzidło zwykłe
2. a,b,c. Wędzidło podwójnie łamane z zaokrąglonym łącznikiem
3. Wędzidło oliwkowe
4. Wędzidło z pierścieniami w kształcie litery „D”
5. Wędzidło oliwkowe z wąsami
6. Wędzidło oliwkowe z wolnymi pierścieniami i z wąsami
7. Wędzidło z górnymi wąsami
8. Wędzidło podwieszane
9. Wędzidło proste. Dozwolone także ze „swobodą języka” i oliwkowymi pierścieniami
10. Wędzidło obrotowe
11. Wędzidło podwójnie łamane z obrotowym łącznikiem
12. Wędzidło obrotowe z obrotową częścią środkową

1

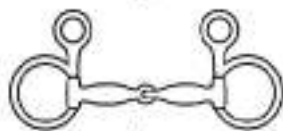
2a

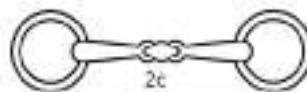
3

2b

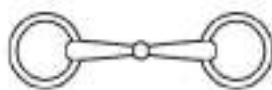
4

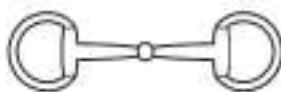
2c

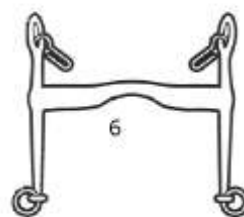
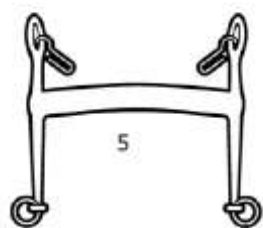

2d

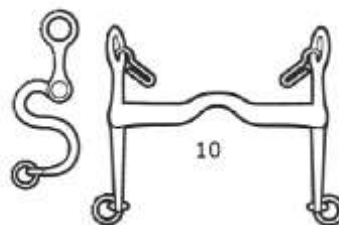
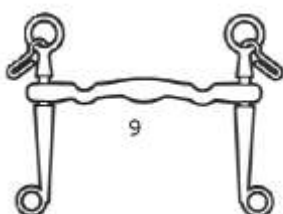
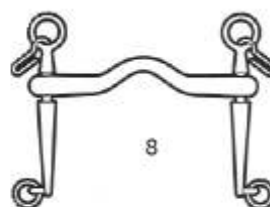
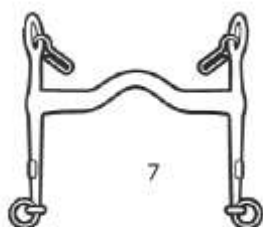

2e

Czanki nie muszą być sztywno połączone ze ścięgierzem

11

13

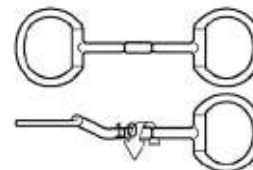
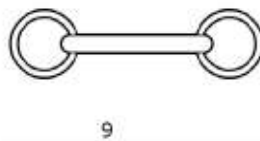
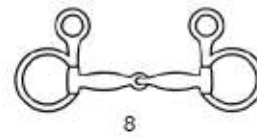
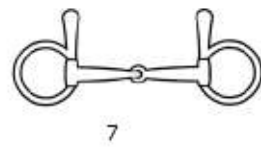
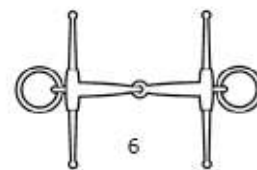
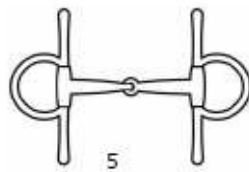
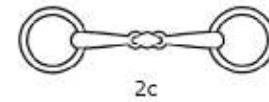
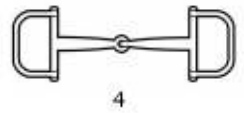
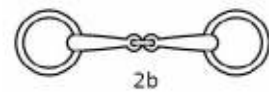
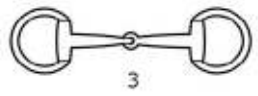
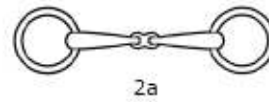
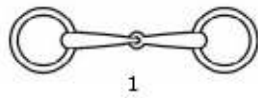

12

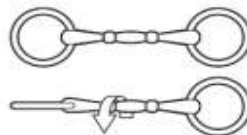
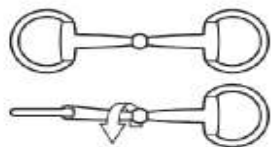
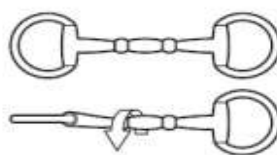
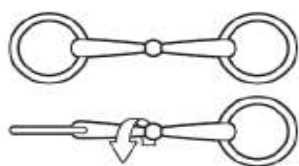
14

Dozwolone wędzidła

Wędzidła obrotowe

1. Nachrapnik hanowerski

2. Nachrapnik polski (angielski)

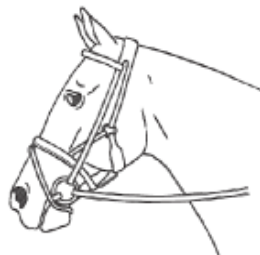
3. Nachrapnik kombinowany (irlandzki)

4. Nachrapnik meksykański

5. Nachrapnik kombinowany – bez podgardla

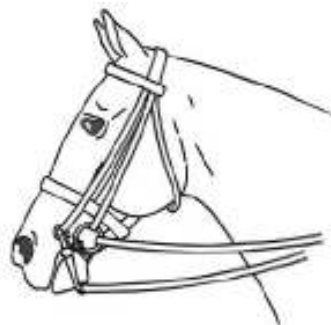
6. Nachrapnik typu Micklem

Przy kielznaniu munsztukowym nachrapniki 1, 3, 4 i 6 są zabronione.

Przy użyciu nachrapnika 5 z kielznaniem munsztukowym stosowanie skośnika jest zabronione.

Kielznanie munsztukowe z nachrapnikiem polskim. Wędzidełko, munsztuk i łańcuszek.

Dozwolone siodło ujeżdżeniowe

Wypinacz trójkątny

Artykuł 429 - CZWOROBOK I ROZPRĘŻALNIE (Rysunek czworoboku pokazuje załącznik Czworobok)

1. Na Igrzyskach Olimpijskich i Regionalnych, Mistrzostwach i wszystkich innych zawodach międzynarodowych czworobok konkursowy musi być sprawdzony i zaaprobowany przez Delegata Technicznego, Sędziego Zagranicznego lub Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej.

2. **Czworobok.** Czworobok musi być płaski, równy, o wymiarach: długość 60 m, szerokość 20 m. Różnica poziomów wzdłuż przekątnej lub wzdłuż długiej ściany nie powinna w żadnym przypadku przekraczać 0.5 m. Różnica poziomów wzdłuż krótkiej ściany nie powinna być większa aniżeli 0.2 m. Nawierzchnia musi być zasadniczo piaskowa. Wymiary placu są odniesione do wnętrza ogrodzenia, które musi być oddzielone od publiczności odległością nie mniejszą aniżeli 10m. W zawodach halowych odległość minimalna powinna wynosić 2 m od ściany. Czworobok musi być ogrodzony niskim, białym płotkiem (nie musi być solidny), o wysokości około 0.3 m. Część ogrodzenia przy literze A musi łatwo usuwalna w celu umożliwienia zawodnikowi wjazdu i wyjazdu z placu. Elementy ogrodzenia powinny być połączone w taki sposób, żeby zapobiec włożeniu nogi przez konia.

3. **Reklamy na czworoboku.** FEI ma wyłączne prawo do umieszczania reklam na ogrodzeniach na wszystkich Mistrzostwach FEI i zawodach Pucharu Świata (CDI-W). Na tych zawodach Komitety Organizacyjne podpisując umowę mogą nabywać od FEI powierzchnie reklamowe, za wyjątkiem powierzchni liter na czworoboku i ich stojaków, Na wszystkich międzynarodowych zawodach Organizatorzy są zachęceni do nie umieszczania reklam na ogrodzeniu czworoboku i korzystania z dodatkowych tablic reklamowych. Mają zastosowanie następujące zasady umieszczania reklam: reklama umieszczona na ogrodzeniu czworoboku może być tylko czarna, i musi, z wyjątkiem A, pozostawać co najmniej 1,5 m bez reklam po obu stronach liter na czworoboku. Na krótkiej ścianie przy M, C, H nie może być żadnych reklam. Reklamy przy B i E mogą być w odległości co najmniej 3 m po obu stronach od B i E. Dozwolona długość reklam na szynach to 44 m. Reklamy powinny być rozmieszczone symetrycznie. Wysokość logo/marki sponsora nie powinna przekraczać 20 cm i reklama musi być umieszczona od góry ogrodzenia. Reklama może być umieszczona tylko od wewnątrz czworoboku, nigdy na stronie zewnętrznej, a wszystkie ustalenia zawarte pomiędzy FEI a stacjami telewizyjnymi, muszą być respektowane.

Wszystkie ustalenia odnośnie reklam muszą być zaakceptowane przez Sędziego Zagranicznego lub Zagranicznego Delegata Technicznego przed rozpoczęciem zawodów. Zgodnie z powyższymi zasadami używania reklam, dozwolone jest stosowanie nazw FEI na ogrodzeniach czworoboku za zgodą otrzymaną przed konkursami od FEI/Sędziego Zagranicznego/Delegata Technicznego.

Na przykład: CDIO Aachen / CDI5* Cannes / CDI-W Londyn.

Organizatorzy, którzy stosują reklamy niezgodnie z regulaminem zostaną ukarani grzywną zgodnie z taryfikatorem i/lub zawody mogą utracić status CDI.

4. Litery. Litery na zewnątrz ogrodzenia powinny być umieszczone w odległości 0.5 m i wyraźnie zaznaczone. Obowiązkowe jest umieszczenie specjalnego znaku na ogrodzeniu na wysokości odpowiedniej litery niezależnie od niej samej. Niedozwolone są reklamy na literach lub ich stojakach.

5. Linia środkowa. Zaznaczanie linii środkowej jest pozostawione do decyzji Komitetu Organizacyjnego, a jeśli jest zaznaczana, to powinna być wąłowana lub grabiona. Punkty D, L X, I oraz G nie muszą być oznaczane. Dla konkursów dowolnych i dla konkursów dla młodych koni zaznaczanie linii środkowej nie jest zalecane.

6. Stanowiska sędziów. Stanowiska trzech sędziów znajdują się na zewnątrz krótkiej ściany w odległości maksymalnie 5 m, minimalnie 3 m od ogrodzenia na terenie otwartym i minimalnie 2 m na zawodach halowych. Stanowisko Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej (C) znajduje się na przedłużeniu linii środkowej, stanowiska dwóch pozostałych sędziów (M i H) 2.5 m od przedłużenia długich ścian w stronę środka. Stanowiska sędziów bocznych (B i E) znajdują się na zewnątrz długich ścian w odległości maksymalnie 5 m, minimalnie 3 m od ogrodzenia, naprzeciwko liter B i E. W zawodach halowych wymagana jest minimalna odległość 2 m. W konkursie sędziowanym przez 3 sędziów stanowisko jednego z nich powinno znajdować na długiej ścianie.(patrz art.437).

7. Budki sędziowskie. Oddzielna budka lub platforma musi być przygotowana dla każdego sędziego. Platforma lub podłoga budki powinna być umieszczona nie niżej jak 0.5 m od poziomu czworoboku (w programach dowolnych może być umieszczona nieco wyżej), aby zapewnić sędziom dobry widok na czworobok. Budka powinna mieć wielkość odpowiednią dla pomieszczenia trzech osób.

Budki sędziów umiejscowione przy literach E i B muszą mieć boczne okna.

8. **Przerwa.** W celu wyrównania nawierzchni placu należy po przejeździe 6 lub 8 zawodników przewidzieć 10-minutową przerwę. Pauza lub przerwa w ciągu konkursu nie może nigdy trwać dłużej niż dwie godziny (obiad itp.) i nie może być rozdzielona innym konkursem.

Jeżeli liczba zawodników w konkursie przekracza 40, Komitet Organizacyjny może rozważyć możliwość podzielenia tego konkursu na dwa dni.

Podczas trudnych warunków pogodowych lub w innych ekstremalnych sytuacjach sędzia prowadzący może przerwać konkurs. Poszkodowany jeździec wraca, aby zakończyć wykonywanie programu, gdy sytuacja powróci do normy.

9. **Wjazd na czworobok.** W konkursach halowych, w których nie ma możliwości objechać wokół czworoboku przed wjazdem na niego, jeźdźcy mogą wjechać na czworobok na 90 sekund przed użyciem sygnału do startu. Po sygnale zawodnik rozpoczyna przejazd programu.

W konkursach na otwartym terenie zawodnik może rozpocząć objeżdżanie na zewnątrz czworoboku 90 sekund przed sygnałem do startu (z których 60 sekund jest dla spikera).

Sędzia w literze C jest odpowiedzialny za używanie sygnału I kontrolę czasu. Zegar pokazujący 45/90 sekund, powinien być wyraźnie widoczny dla jeźdźcy.

10. **Trening na czworoboku.** Zawodnicy i konie pod karą dyskwalifikacji nie mogą korzystać z czworoboku konkursowego w innym czasie aniżeli w czasie ich startu, chyba że za zgodą Komitetu Organizacyjnego plac konkursowy jest udostępniony do treningu. Wszelkie odstępstwa muszą być zaaprobowane przez Delegata Technicznego lub Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej.

11. **Czworobok treningowy.** Przynajmniej jeden czworobok treningowy 60 m x 20 m musi być dostępny dla zawodników minimum na dwa dni przed pierwszym konkursem zawodów. Jeżeli jest to możliwe, nawierzchnie placu konkursowego i treningowego powinny być jednakowe. Jeśli nie ma praktycznych możliwości zapewnienia czworoboku treningowego o wymiarach 60 na 20 m, jeźdźcy muszą mieć możliwość pracy z końmi na placu konkursowym. W grafiku powinno być jasno określone, w jakim czasie czworobok treningowy może być wykorzystywany przez zawodników. Na życzenie Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej, Sędziego Zagranicznego lub Szefa Komisarzy, Komitet Organizacyjny kieruje komisarzy do nadzoru nad czworobokiem treningowym, który powinien być dostępny co najmniej 3 godziny przed zawodami lub od momentu dostępności stajni rano.

10-minutowy plac treningowy. Jest to ostatni plac treningowy przed wjazdem na czworobok konkursowy. Jest on obowiązkowy podczas Igrzysk Olimpijskich oraz Mistrzostw, a zalecany na wszystkich innych CDI/CDIO

1. W pełni wyposażony plac treningowy musi mieć taką samą nawierzchnię jak czworobok konkursowy.
2. Zawodnik może wjechać na ten plac po wyjeździe zawodnika, który rozpoczyna przejazd na placu konkursowym. Nie może być nigdy więcej niż jeden zawodnik na 10-minutowym placu treningowym.
3. Wjazd na 10-minutowy plac treningowy nie jest dla zawodnika obowiązkowy
4. 10-minutowy plac treningowy musi być cały czas nadzorowany przez komisarza.
5. Dopasowanie rzędu i zwyczajowa pielęgnacja konia są dozwolone.

12. Błąd techniczny. W razie jakiegokolwiek awarii technicznej, która może wpływać na rywalizację sportową, sędzia w literze C przerywa przejazd. To samo odnosi się do wyraźnych zakłóceń zewnętrznych. W sytuacji, gdy nastąpi błąd w muzyce w przejeździe dowolnym, a nie ma możliwości technicznych powrócić do przerwanej chwili, zawodnik za pozwoleniem Przewodniczącego konkursu może opuścić czworobok. Nie może być przesunięć czasu startu następnych zawodników. Poszkodowany zawodnik, który opuścił czworobok powinien wystartować ponownie w czasie przerwy, lub na końcu konkursu. Przewodniczący konkursu w porozumieniu z zawodnikiem określa, kiedy zawodnik będzie ponownie startował. Od decyzji zawodnika zależy, czy zaczyna przejazd od początku, czy od przerwanej chwili. Bez względu na sytuację wystawione wcześniej noty nie mogą być zmienione.

Artykuł 430 - WYKONANIE PROGRAMÓW

Oficjalne programy FEI muszą być wykonywane z pamięci. Podczas wykonywania programu musi być zachowana kolejność ruchów wynikająca z jego treści.

1. **Sygnal.** Po otrzymaniu sygnału zawodnik zobowiązany jest do wjazdu na czworobok w literze A w ciągu 45 sekund. Podczas programów dowolnych, w razie kłopotów technicznych lub opóźnienia w rozpoczęciu muzyki, sędzia przy C może przerywać odliczanie i po usunięciu usterki ponownie uruchomić stoper. Sędzia w literze C jest odpowiedzialny za używanie sygnału i za stoper. Zegar pokazujący 45/90 sekund powinien być widoczny dla zawodnika.

2. **Ukłon.** Przy ukłonie zawodnicy muszą brać wodze w jedną rękę.

3. **Błąd w przebiegu.** W przypadku, kiedy zawodnik popełnia „błąd w przebiegu” (nie porusza się po przewidzianej linii, wykonuje złą zmianę, opuszcza ruch, itp.) Przewodniczący Komisji Sędziowskiej przerywa wykonanie programu poprzez danie sygnału. Przewodniczący Komisji informuje zawodnika, jeśli to konieczne, od którego momentu wykonanie programu musi być powtórzone i zawodnik kontynuuje przejazd. Jeżeli w niektórych przypadkach przy pomyłce zawodnika danie sygnału mogłoby zakłócić płynność wykonania, np. jeżeli zawodnik wykonał przejście z kłusa pośredniego do stępa zebranego w literze V zamiast w K, lub galopując na linii środkowej wykonuje piruet w literze D zamiast w literze L, wtedy o daniu sygnału decyduje Przewodniczący Komisji Sędziowskiej. Jeśli sygnał nie był podany po błędzie w przebiegu, a w programie jest powtórzony taki sam ruch i jeździec powtórnie popełnia taki sam błąd, to jest karany tylko jeden raz.

Decyzję, czy był popełniony błąd w przebiegu, czy też nie, podejmuje Przewodniczący Komisji Sędziowskiej. Wyniki pozostałych sędziów muszą zostać stosownie korygowane.

4. **Błąd w wykonaniu programu.** Jeśli zawodnik popełnia pomyłkę polegającą na wykonaniu ruchu w inny sposób, aniżeli opisany w programie (np. wykonuje kłus anglezowany zamiast ćwiczebnego lub przy ukłonie nie bierze wodzy w jedną rękę itp.) jest karany tak samo, jak przy „błędzie w przebiegu”. W zasadzie zawodnik nie może powtórzyć fragmentu programu z wyjątkiem przypadku, kiedy pomyłka jest zasygnalizowana przez Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej w literze C. Jeżeli zawodnik rozpoczął wykonanie ruchu i próbuje powtórzyć wykonanie tego samego ruchu, sędziowie muszą ocenić pierwsze wykonanie i jednocześnie ukarać za pomyłkę.

5. **Niezauważony błąd.** Jeśli Komisja Sędziowska nie zauważyła pomyłki, wówczas działając na korzyść zawodnika, nie nalicza się punktów karnych.

6. **Karanie.** Każdy błąd w przebiegu musi być ukarany, niezależnie od tego, czy był sygnalizowany czy nie, z wyjątkiem sytuacji opisanej wyżej: Patrz art. 430.8 kary dodatkowe.

7. Eliminacja

Kulawizna. W przypadku kulawizny konia Przewodniczący Komisji Sędziowskiej informuje zawodnika o jego eliminacji. Od tej decyzji nie ma odwołania.

Opór. Ciągły opór, trwający ponad 20 sekund, uniemożliwiający kontynuację programu, powoduje eliminację. Opór stwarzający niebezpieczeństwo dla zawodnika, konia, sędziów lub publiczności może

być ukarany eliminacją wcześniej niż po upływie 20 sekund. Dotyczy to również wszelkich form oporu przed wjazdem na czworobok.

Upadek. W razie upadku konia i/lub zawodnika, zawodnik jest eliminowany.

Opuszczenie z czworoboku w trakcie wykonywania programu. Koń, który opuści czworobok czterema nogami w czasie między wejściem na czworobok i wyjściem z czworoboku w punkcie A jest eliminowany.

Pomoc zewnętrzna. Każda zewnętrzna pomoc głosem, dawanie sygnałów traktowane jest jako niedozwolona lub nieautoryzowana pomoc dla jeźdźcy lub konia. Jeździec lub koń otrzymujący korzystną pomoc musi być eliminowany.

Innymi powodami eliminacji może być:

- para koń i zawodnik nie odpowiada poziomem skali trudności programu
- wykonanie jest sprzeczne z dobrem konia
- para koń i zawodnik nie wjeżdża na czworobok w wyznaczonym czasie. (Wyjątkiem może być nadzwyczajna sytuacja, o której został powiadomiony sędzia w literze C, powodem takim może być np. zgubienie podkowy itp.)

8. Punkty karne. Punkty karne są odejmowane na każdym arkuszu sędziowskim od sumy punktów uzyskanych przez zawodnika. Następujące powody są podstawą do odjęcia punktów:

Kary

Wszystkie podane zachowania są błędami opisanymi w 430.3 i 430.4:

- błąd w przebiegu
- wjazd z batem w obszar wokół czworoboku
- nie wjechanie na czworobok w ciągu 45 sekund po sygnale
- wjazd na czworobok przed sygnałem
- w programie dowolnym, wjazd na czworobok później, niż w ciągu 20 sekund od rozpoczęcia muzyki

Pierwsza pomyłka	- 2 pkt.
Druga pomyłka	- 4 pkt.
Trzecia pomyłka	- eliminacja

W programach dowolnych odejmuje się:

Pierwsza pomyłka	- 1% z możliwego całkowitego wyniku
Druga pomyłka	- 2% z możliwego całkowitego wyniku
Trzecia pomyłka	- eliminacja

Tą samą skalę stosuje się w programach dowolnych młodych koni.

9. Wykonanie ruchu w określonym punkcie. Przy elementach programu, które muszą być wykonane w określonych punktach na

czworoboku, obowiązuje zasada wykonania tego elementu w chwili, kiedy tułów zawodnika znajduje się na wysokości punktu, z wyjątkiem przejść, gdy koń zbliża się do litery z linii przekątnej lub prostopadłej do punktu jej umiejscowienia. W takim przypadku, przejście musi być wykonane w chwili, gdy nos konia osiąga ślad przy literze, a więc koń powinien pozostać prosty podczas przejścia.

10. Początek i koniec programu. Wykonanie programu rozpoczyna się w momencie wjazdu na czworobok w literze A i kończy się po ukłonie, z chwilą ruszenia konia. Wydarzenia mające miejsce przed rozpoczęciem programu lub po jego zakończeniu, nie mają wpływu na ocenę. Zawodnik powinien opuścić czworobok w sposób opisany w treści programu.

11. Szczegółowe warunki programu dowolnego z muzyką

Zawodnik musi w czasie 20 sekund od rozpoczęcia muzyki wjechać na czworobok. Muzyka musi się zakończyć z końcowym ukłonem. Zatrzymanie i ukłon na rozpoczęcie i zakończenie programu dowolnego z muzyką jest obowiązkowe. Pomiar czasu rozpoczyna się w momencie ruszenia ze stój.

Patrz - Wytyczne do oceny stopnia trudności programów dowolnych

Artykuł 431 - NORMA CZASU

Norma czasu obowiązuje tylko w programach dowolnych z muzyką (Art. 421). Czas podany na innych arkuszach sędziowskich służy wyłącznie dla celów informacyjnych.

Artykuł 432 - OCENY

1. Wszystkie ruchy oraz pewne przejścia z jednego ruchu do drugiego podlegające ocenie przez sędziów są kolejno numerowane na arkuszach sędziowskich.

2. Ruchy są oceniane przez każdego sędziego w skali od 0 do 10, przy czym 0 jest najniższą oceną, a 10 najwyższą.

3. Skala ocen jest następująca:

10 - doskonale	7 - dość dobrze	4 - niedostatecznie	1 - bardzo źle
9 - bardzo dobrze	6 - zadawalająco	3 - prawie źle	0 – ruch niewykonany
8 - dobrze	5 - dostatecznie	2 - źle	

Pod pojęciem "ruch niewykonany" należy rozumieć, że praktycznie nic z wymaganego zadania nie zostało wykonane.

W programach dowolnych z muzyką połówki ocen mogą być używane przy ocenie wartości artystycznej.

4. Oceny ogólne są wystawiane po zakończeniu wykonania programu przez zawodnika i dotyczą (patrz Załącznik IV):

- 1) chodów
- 2) impulsu
- 3) postuszeństwa
- 4) postawy i dosiada zawodnika; poprawności i skuteczności użycia pomocy.

Oceny ogólne są wystawiane w skali od 0 do 10.

5. Oceny ogólne, jak również oceny za pewne trudne ruchy mogą być przemnażane przez współczynniki, których wartość jest ustalana przez FEI.

Artykuł 433 - ARKUSZE SĘDZIOWSKIE

1. Arkusze sędziowskie zawierają dwie kolumny: w pierwszej wpisuje się ocenę pierwotną, natomiast w drugiej kolumnie wstawia się ocenę skorygowaną, jeżeli sędzia zmienia ocenę pierwotną. Sędzia zobowiązany jest do autoryzacji oceny przekreślonej. Oceny muszą być wpisywane tuszem

.2. Na arkuszach sędziowskich znajduje się kolumna, w której sędzia uzasadnia postawioną ocenę. Podanie komentarza jest stanowczo zalecane, gdy ocena wynosi 5 lub poniżej.

3. Oryginały arkuszy sędziowskich wszystkich sklasyfikowanych par jeździec/koń w finale Pucharu Świata, mistrzostw kontynentu seniorów, mistrzostw świata FEI i Igrzysk Olimpijskich Komitet Organizacyjny musi wysłać do Sekretarza Generalnego FEI. Do arkuszy sędziowskich muszą być dołączone wyniki z każdego konkursu, w których są przedstawione oceny procentowe, jakie uzyskał każdy zawodnik od poszczególnych sędziów. Kopie arkuszy sędziowskich mogą być przekazane zawodnikom.

4. Oryginały arkuszy sędziowskich z CDI 1*/2*/3* i z CDIO mogą być przekazywane zawodnikom po konkursie. Kopii nie należy przysyłać do FEI.

5. Wszystkie arkusze sędziowskie programów ujeżdżeniowych FEI mogą być pobierane ze strony internetowej FEI.

Artykuł 434 - KLASYFIKACJA

1. Po zakończeniu wykonania programu przez zawodnika i po wystawieniu ocen i podpisaniu arkuszy przez wszystkich sędziów, arkusze są przekazywane do komisji zliczającej. Oceny są przemnażane przez odpowiednie współczynniki i następnie sumowane. Punkty karne za popełnione błędy są odejmowane na każdym arkuszu sędziowskim.

2. Wynik będący podstawą klasyfikacji jest uzyskiwany na drodze sumowania punktów/procentów uzyskanych przez zawodnika od każdego sędziego.

3. **O klasyfikacji indywidualnej** decyduje:

3.1. We wszystkich konkursach zwycięzcą jest zawodnik, który uzyskał największą liczbę procentów, drugi w kolejności jest zawodnik z kolejną liczbą procentów, itd.

W przypadku **jednakowej liczby punktów** zdobytych przez trzech pierwszych zawodników, o kolejności decydują wyższe oceny ogólne. Jeśli te oceny są jednakowe, następuje podział miejsc. (W przypadku CDIO, Mistrzostw i Igrzysk Olimpijskich, patrz Art. 459). W przypadku jednakowej liczbie procentów zdobytych przez pozostałych zawodników są oni klasyfikowani na tym samym miejscu.

3.2. W przypadku równej liczby procentów w programie dowolnym o kolejności decyduje lepsza ocena za wykonanie artystyczne.

Do ustalania klasyfikacji indywidualnej na zawodach CDIO, Mistrzostwach i Igrzyskach Olimpijskich patrz art. 451 + 469,

4. We **wszystkich konkursach zespołowych (CDIO)** zwycięża ten zespół, którego trzech najlepszych zawodników zgromadziło największą liczbę punktów, następny jest zespół z kolejną liczbą punktów.

W przypadku jednakowej liczby punktów, lepszy jest ten zespół, którego najniżej sklasyfikowany zawodnik poza trzema najlepszymi liczonymi do zespołu ma najlepszy wynik. Przepis ten dotyczy tylko równej liczby punktów na pierwszym i drugim miejscu na Mistrzostwach (złoto i srebro) i w klasyfikacji zespołowej na Igrzyskach Olimpijskich dla pierwszych trzech zespołów. W przypadku, gdy zespoły mają taką samą liczbę procent w walce o trzecie miejsce i nie są to kwalifikacje olimpijskie, zespoły zostają sklasyfikowane wspólnie na tym miejscu.

5. Skargi/protesty. W razie rozpatrywania protestu/skargi dotyczącego formalnego błędu, jako dowód może być użyte oficjalne nagranie audiowizualne.

Artykuł 435 - OGŁASZANIE WYNIKÓW

1. Po każdym przejeździe zawodnika ogłaszana jest liczba procentów przyznana przez każdego sędziego niezależnie od wyniku ostatecznego. (na przykład: 1) Procenty u sędziów E= 69.990%, H=70.333%, C=70.205% M=71,.120%, B= 69.660%, 2) Łącznie wynik procentowy: 70.261%)

2. Po ogłoszeniu końcowej klasyfikacji konkursu i ogłoszeniu ostatecznego wyniku procentowego (2), wynik procentowy otrzymany od każdego z sędziów (1) jest publikowany pod jego nazwiskiem, przekazywany do prasy i do FEI. (porównaj Art. 433.3.)

3. Wynik końcowy musi być podawany w procentach z dokładnością do 3 miejsc po przecinku.

4. W Mistrzostwach Kontynentalnych FEI Seniorów, Igrzyskach Regionalnych, Mistrzostwach Świata FEI, Finale Pucharu Świata FEI w Ujeżdżeniu i Igrzyskach Olimpijskich, punkty przyznawane przez każdego z sędziów za każdy ruch wykonywany przez zawodnika, muszą być przedstawione w formie zbiorczej (osobny arkusz dla każdego zawodnika) do dyspozycji sędziów, zawodników, szefów ekip i mediów.

5. Jeśli zawodnik wycofa się przed konkursem, jest usprawiedliwiony, eliminowany albo „wycofany” przed lub w czasie wykonywania programu, określenia „wycofany”, albo „usprawiedliwiony”, albo „eliminowany” lub „wycofany” albo ‘nie ukończył’ muszą uwidocznione przy nazwisku zawodnika na arkuszu wyników.

6. Tablica z ocenami. W przypadku użycia elektronicznej tablicy z bieżącym pokazywaniem ocen, pokazywanie średniej uzyskiwanych ocen jest obowiązkowe na zawodach CDI-W, a zalecane na CDI. Otwarte sędziowanie/ aktualne oceny (pokazywanie ocen sędziowskich na tablicy wyników podczas wykonywania programu) może być stosowane tylko wtedy, gdy nie jest widziane przez zawodnika na czworoboku i przez sędziów oceniających konkurs.

Artykuł 436 - WRĘCZANIE NAGRÓD

1. **Udział** w ceremonii nagradzania jest obowiązkowy dla par, które zajęły miejsca nagradzane. Nieobecność w czasie wręczania nagród, powoduje utratę miejsca (wstęgi honorowej, plakiety, nagrody rzeczowej, nagrody pieniężnej). Zgodę na odstępstwo od tej zasady może wydać tylko Przewodniczący Komisji Sędziowskiej i/lub Sędzia z litery C danego konkursu. Strój, rząd w czasie wręczania powinien być identyczny ze strojem obowiązującym w konkursie. Dopuszcza się zakładanie białych

lub czarnych bandaży. Ze względów bezpieczeństwa zawodnicy nie mogą używać flag lub podobnych rekwizytów podczas ceremonii nagradzania. Prawo do występowania w derce w czasie ceremonii dekoracji ma tylko zwycięski koń, o ile w konkursie przewidziano derkę jako wyróżnienie. Wstęgi honorowe powinny być przypięte do ogłowia przed ceremonią nagradzania.

Przewodniczący Komisji Sędziowskiej lub Sędzia z litery C musi brać udział w uroczystości wręczania nagród i powinien wyrażać zgodę na odstępstwa w ceremonii nagradzania, jeśli jest to niezbędne.

Patrz także - zalecenia do ceremonii nagradzania na stronie internetowej FEI. Bardzo głośna muzyka, która może ekscytować lub straszyć konie, jest niedozwolona. We wszystkich przypadkach występowania grupy koni razem - tzn. w czasie wręczania nagród, przeglądu weterynaryjnego, itp., zawodnicy i/lub luzacy i wszyscy inni, powinni działać w sposób odpowiedzialny. Beztroskie lub nieodpowiedzialne zachowanie może być powodem udzielenia ostrzeżenia w postaci Żółtej Karty. W sytuacjach poważnej nieodpowiedzialności i beztroski prowadzącej do wypadku, fakt ten będzie zgłoszony do Komisji Dyscyplinarnej FEI celem dalszego postępowania.

Patrz – Przepisy Ogólne

ROZDZIAŁ III - KOMISJA SĘDZIOWSKA, KOMISJA ODWOŁAWCZA, KOMISJA WETERYNARYJNA, DELEGAT WETERYNARYJNY, KOMISARZE. BRUTALNOŚĆ

Artykuł 437 - KOMISJA SĘDZIOWSKA

1. Komisja Sędziowska. Na wszystkich zawodach międzynarodowych Komisja Sędziowska musi się składać z pięciu sędziów. Jednakże na zawodach rangi CDI1* i CDI2* Komisja Sędziowska może składać się tylko z trzech członków. Członkami Komisji Sędziowskiej mogą być Sędziowie Międzynarodowi z listy FEI. Sędziowie są podzieleni na trzy kategorie: 3* (Kandydat), 4* (Sędzia Międzynarodowy) i 5* (Oficjalny Sędzia Międzynarodowy).

2. Na Igrzyska Olimpijskie I Mistrzostwa Seniorów na poziomie Grand Prix, FEI wyznacza Komisję Sędziowską składającą się z siedmiu (7) sędziów. Przewodniczący Komisji Sędziowskiej sędziuje wszystkie konkursy z pozostałymi sędziami w rotacji, tak że każdy sędzia ocenia dwa konkursy.

Na Igrzyskach Olimpijskich, wszystkich Mistrzostwach i Igrzyskach Regionalnych, wszyscy sędziowie muszą być różnych narodowości.

3.. Wszyscy członkowie Komisji Sędziowskiej muszą porozumiewać się przynajmniej jednym z oficjalnych języków (angielski) i jeżeli jest to możliwe, rozumieć inny (francuski).

4. Każdemu sędziemu musi towarzyszyć sekretarz mówiący tym samym oficjalnym językiem, co sędzia (angielskim lub francuskim).

5. Przewodniczącemu Komisji Sędziowskiej na jego życzenie, może towarzyszyć dodatkowy sędzia asystent. Zadaniem sędziego asystenta jest kontrola zgodności programu wykonywanego przez zawodnika z programem obowiązującym w danym konkursie i informowanie Przewodniczącego o zauważonych „błędach w przebiegu” lub „błędach w wykonaniu”.

6. Sędzia rezerwowy. Jeden sędzia rezerwowy musi być przewidziany na niższej rangi Mistrzostwa i Igrzyska, gdy zostało zaproszonych tylko pięciu sędziów, a któryś z nich może być nieobecny z ważnych przyczyn. Jeśli to możliwe, sędzia rezerwowy powinien być obecny na zawodach.

7. Sędzia Zagraniczny FEI. Sędzia Zagraniczny jest wyznaczany przez FEI i działa w imieniu FEI.

Przewodniczący Komisji Sędziowskiej lub jej członek może być uznany za Sędziego Zagranicznego, jeśli jest innej narodowości i jest zamieszkały w innym kraju, niż miejsce rozgrywania zawodów. Rolą Sędziego Zagranicznego jest praca w imieniu FEI i kontrolowanie, czy zawody są przeprowadzane zgodnie z przepisami FEI i zatwierdzonymi przez FEI propozycjami.

Na zawodach rangi Mistrzostw FEI Regionalnych i Igrzysk Regionalnych, CDIO, CDI2*/3*/4*/5* Przewodniczący lub członek Komisji Sędziowskiej może występować jako Sędzia Zagraniczny i musi złożyć wymagany raport Sędziego Zagranicznego. Nazwisko Sędziego Zagranicznego musi być podane w propozycjach i powinien on być w miarę możliwości sędzią 5*..

8. Wyznaczanie sędziów

8.1. Na **Mistrzostwa FEI Seniorów I Igrzyska Olimpijskie** Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5*.

8.2. Mistrzostwa Młodzieżowe

Na **Mistrzostwa FEI Juniorów i Mistrzostwa FEI Młodych Jeźdźców** Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5* i 4*. Gdy mistrzostwa Juniorów i Mistrzostwa Młodych Jeźdźców rozgrywane są wspólnie, Komisja Sędziowska składa się z 10 członków wliczając 2 Przewodniczących, wyznaczonych przez FEI z listy sędziów 5* i 4*.

Na **Mistrzostwa FEI Jeźdźców na Kucach i Mistrzostwa Dzieci** Przewodniczący i pozostali czterej członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5* i 4*.

8.3 Na **Finał Pucharu Świata FEI w Ujeżdżeniu** Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5* i 4*.

8. 4. Na **zawody eliminacyjne Pucharu Świata w Ujeżdżeniu** sędziowie muszą być wybierani z list 5* i 4* sędziów FEI. W wyjątkowych sytuacjach, za zgodą FEI, na zawody może być wyznaczony jeden (1) sędzia 3*. Sędzia Zagraniczny jest wyznaczany przez FEI. Patrz przepisy Pucharu Świata FEI.

8.5 Na **Igrzyska Regionalne pod patronatem Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego** Przewodniczący I pozostali czterej członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5* i 4*.

8.6 Na **Regionalne I Kontynentalne Mistrzostwa FEI** rozgrywane poza Europą, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez FEI z listy sędziów 5* i 4*.

8.7. Na **CDIO**, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, w uzgodnieniu z FEI, z listy sędziów 5* i 4*.

Na CDIO, co najmniej trzech z pięciu sędziów musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości.

8.8 Na **CDI 5***, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, w uzgodnieniu z FEI, z listy sędziów 5* i 4*. Minimum trzech sędziów musi zostać wybranych z listy 5*, a co najmniej trzech (3) sędziów musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości.

8.9 Na **CDI 4***, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, w uzgodnieniu z FEI, z listy sędziów 5* i 4*. Minimum dwóch (2) sędziów musi zostać wybranych z listy 5*, a co najmniej trzech (3) sędziów musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości.

8.10 Na **CDI 3***, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, w uzgodnieniu z FEI, z listy sędziów 5*, 4* i 3*. Jeśli to możliwe, jeden (1) sędzia 3* powinien być zaproszony do sędziowania dużej rundy. Nie więcej niż dwóch (2) sędziów 3* może znaleźć się w składzie pięcioosobowej komisji. Co najmniej trzech (3) sędziów musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości.

Mała runda. Na CDI konkursy Św. Jerzy i Intermediate I, mogą być za zgodą FEI i w wyjątkowych przypadkach, np spowodowanych chorobą jednego z sędziów, sędziowane przez Komisję złożoną z trzech sędziów.), Sędziowie są usytuowani następująco: dwóch na krótkiej ścianie (jeden przy C a drugi przy H lub M), a trzeci na przeciwległej długiej ścianie (B lub E). Co najmniej jeden z sędziów musi być sędzią zagranicznym.

8.11 Na **CDI 2***, Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, z listy sędziów 5*, 4* i 3*. Do pracy może być zaproszony jeden sędzia narodowy z kwalifikacjami do sędziowania konkursów Grand Prix. Na CDI2* w Komisji złożonej z pięciu członków, co najmniej dwóch sędziów musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości

8.12 Na **CDI 1*** może pracować Komisja Sędziowska złożona z trzech sędziów. Dwóch z nich musi być sędziami z listy FEI, jeden z nich musi być sędzią innej narodowości. W składzie Komisji może być jeden sędzia narodowy.

8.13 Na **CDIY/J/P/Ch** Przewodniczący I pozostali członkowie Komisji Sędziowskiej są wyznaczani przez Narodową Federację i Komitet Organizacyjny, z listy sędziów FEI. Jeden sędzia narodowy może być w składzie Komisji.

8.14 Na **CDI-YH** musi być Komisja Sędziowska złożona z minimum trzech (3) sędziów z listy FEI z kwalifikacjami do sędziowania konkursów dla młodych koni. Patrz Wytoczne do Międzynarodowych Konkursów Ujeżdżenia dla 5- i 6-cio letnich koni.

9. W Komisji Sędziowskiej złożonej z pięciu sędziów może pracować nie więcej niż dwóch sędziów 3*. W Komisji Sędziowskiej składającej się za specjalną zgodą z trzech członków, może być tylko jeden sędzia 3*.

10. Dzienna maksymalna liczba par do sędziowania. Sędzia nie może sędziować więcej niż 40 zawodników dziennie, niezależnie od rangi zawodów.

11. Przewodniczący Komisji Sędziowskiej i/lub wyznaczony przez FEI Sędzia Zagraniczny powinni przyjechać przed pierwszym wyznaczonym przeglądem koni.

12. Niezbędne kwalifikacje sędziów – patrz Załącznik Sędziowie i System Kształcenia Sędziów Ujeżdżenia FEI.

Artykuł 438 - KOMISJA ODWOŁAWCZA

Przepisy Ogólne odnoszą się do Komisji Odwoławczej).

Do poziomu zawodów CDI5*, włączając eliminacje do Pucharu Świata FEI w Ujeżdżeniu, nie jest wymagane powołanie Komisji Odwoławczej.

Na zawody CDIO, Finał Pucharu Świata FEI w Ujeżdżeniu, Finał Ligi Pucharu Świata FEI, wszystkie Mistrzostwa FEI, Igrzyska Regionalne i Olimpijskie musi być powołana Komisja Odwoławcza.

Sędziowie 3*, 4* i 5* oraz emerytowani sędziowie tych kategorii mogą być Przewodniczącym/członkiem Komisji Odwoławczej. Jeden z członków Komisji Odwoławczej powinien być sędzią zagranicznym.

Członkowie Komisji Odwoławczej nie mogą pełnić żadnych innych funkcji oficjalnych podczas zawodów (włączając funkcje oficjalne w rozgrywanych konkursach krajowych).

Artykuł 439 – BRUTALNOŚĆ

Patrz - Przepisy Ogólne - Brutalność

Artykuł 440 - KOMISJA WETERYNARYJNA I DELEGAT WETERYNARYJNY FEI

1. Skład Komisji Weterynaryjnej, która jest obowiązkowa na Igrzyskach Olimpijskich i Regionalnych, Mistrzostwach Kontynentu FEI i CDIO, jak również wyznaczenie Przewodniczącego i członków tej Komisji musi być zgodne z Przepisami Weterynaryjnymi.

2. Na zawodach CDI, obecność lekarza weterynarii uznanego za Delegata Weterynaryjnego FEI i wyznaczonego przez Komitet Organizacyjny jest obowiązkowa i musi być zgodna z Przepisami Weterynaryjnymi.

Artykuł 441 - KOMISARZE

Zagadnienia związane z komisarzami regulują Przepisy Ogólne.

ROZDZIAŁ IV - PRZEGLĄDY I KONTROLE WETERYNARYJNE, KONTROLA MEDYCZNA I PASZPORTY KONI

Artykuł 442 - PRZEGLĄDY I KONTROLE WETERYNARYJNE ORAZ PASZPORTY KONI

Przeeglądy i kontrole weterynaryjne muszą być przeprowadzone zgodnie z Przepisami Weterynaryjnymi. Sprawę paszportów koni regulują Przepisy Ogólne

Artykuł 443 - KONTROLA MEDYCZNA KONI

Kontrola medyczna koni musi być przeprowadzona zgodnie z Przepisami Ogólnymi i Przepisami Weterynaryjnymi.

KODEKS dla Międzynarodowych Sędziów Ujeżdżenia FEI

1. Międzynarodowy Sędzia Ujeżdżenia FEI to ekspert z zakresu ujeżdżenia i wiedzy o koniach, wykazujący się znajomością zasad ujeżdżenia, Regulaminu FEI oraz posiadający, dzięki swoim kompetencjom fachowym, odpowiednie kwalifikacje do oceny wszystkich międzynarodowych zawodów ujeżdżeniowych FEI. Sędzia ten jest w każdej sytuacji reprezentantem FEI.

2. Sędzia ma obowiązek unikać wszelkich faktycznych lub domniemych konfliktów interesów. Musi charakteryzować się neutralną, niezależną i sprawiedliwą postawą względem jeźdźców, właścicieli, trenerów, organizatorów i innych władz, jak również dobrymi umiejętnościami pracy w zespole. Na przyznawanie ocen przez sędziego nie mogą mieć wpływu żadne kwestie finansowe ani osobiste, tak w sposób faktyczny, jak i domniemy.

Działania, które prowadzą lub mogą prowadzić do „konfliktu interesów” podczas pełnienia obowiązków sędziego na zawodach CDI obejmują m.in.:

- Trenowanie konia/jeźdźca przez okres przekraczający trzy dni w okresie 12 miesięcy poprzedzających zawody, bądź też jakkolwiek trening konia/jeźdźca w okresie 6 miesięcy poprzedzających zawody CDI.
- Działalność w charakterze trenera kadry narodowej na szczeblu międzynarodowym lub dokonywanie/udział w selekcji drużyn lub zawodników indywidualnych, bądź też trening jeźdźców w ramach NF.
- Fakt bycia właścicielem/współwłaścicielem koni uczestniczących w zawodach.
- Znajdowanie się w sytuacji zależności finansowej bądź czerpanie korzyści finansowych ze strony właścicieli, jeźdźców, trenerów, organizatorów lub innych powiązanych z nimi organizacji.
- Pozostawanie w bliskich relacjach osobistych z zawodnikiem.
- Przyznawanie ocen w sposób wskazujący na preferowanie zawodników określonej narodowości.

Sędzia ma obowiązek powiadomić FEI o powyższych oraz wszelkich innych przypadkach konfliktu interesów lub sytuacjach, które można uznać za takowe.

3. Wymagania dla wszystkich kategorii sędziów określono wyraźnie w Regulaminie Zawodów Ujeżdżeniowych oraz Artykułach 437 i 446.

4. Podczas zawodów ujeżdżeniowych sędzia musi wykazywać się punktualnością oraz nienagannym zachowaniem.

5. Sędzia zobowiązany jest dobrze przygotować się do ocenianych konkursów oraz współpracować z organizatorem i pozostałymi sędziami.

6. Sędzia zobowiązany jest do odpowiedniego ubioru oraz musi mieć świadomość, iż jest reprezentantem FEI.

7. FEI oraz Komisja Ujeżdżenia FEI mają prawo do podjęcia środków dyscyplinarnych wobec sędziów nie przestrzegających Kodeksu i regulaminu FEI.

Środki dyscyplinarne, o których mowa powyżej, mogą obejmować:

- 1) Pisemne upomnienie
- 2) Tymczasowe zawieszenie oraz
- 3) Wykreślenie z listy Sędziów Ujeżdżenia FEI.

Komisja Ujeżdżenia FEI 2007

Załącznik II

Wytyczne do oceny stopnia trudności programów dowolnych

1. Początkowy komentarz

Ocena stopnia trudności programu dowolnego nie może być dokonana oddzielnie od oceny technicznej i artystycznej. Istnieje ścisłe powiązanie pomiędzy stopniem trudności a technicznym wykonaniem, które w dużym stopniu determinuje pierwsze dwie artystyczne oceny. Słaba jakość w wykonaniu ruchu jest związana z deficytem możliwości wykonania programu przez jeźdźca i/lub konia. Musi to być wzięte pod uwagę przy ocenie trudności programu.

2. Podstawowy poziom w ocenie stopnia trudności w małej rundzie

Podstawowy poziom w ocenie stopnia trudności jest określony w programie dowolnym FEI dla danego poziomu

3. Elementy wpływające na wyższą ocenę stopnia trudności małej rundy.

Przedstawione przykłady w ocenie stopnia trudności są uważane za trudniejsze i oceniane wysoko, gdy wykonanie jest dobre technicznie.

- większa liczba lotnych zmian nogi, niż jest to określone jako minimum
- ruchy wykonywane w zakrętach i/lub na łukach
- strome ciągi połączone ze zmianami kierunku w zygzaku na równych lustrzanych liniach
- łopatką do wewnątrz na linii środkowej lub ćwiartkowej
- galop wyciągnięty poprzedzony półpiruetem (program dowolny Młodych Jeźdźców) lub piruetem (program dowolny Intermediate I)
- przejście z galopu wyciągniętego do stępa
- bezpośrednie przejścia w lotnych zmianach nogi z tempa co cztery do tempa co trzy i powrót do zmian co cztery tempa (program dowolny Młodych Jeźdźców) lub z tempa co trzy do tempa co dwa i powrót do zmian co trzy tempa (program dowolny Intermediate I)
- wykonanie trudnych elementów i przejść z wodzami w jednym ręku. Przesada będzie karana w harmonii i choreografii.

4. Podstawowy poziom oceny trudności w Grand Prix

Podstawowy poziom w ocenie trudności jest określony w programie dowolnym FEI dla danego poziomu

5. Elementy wpływające na wyższą ocenę stopnia trudności w programie dowolnym Grand Prix

Przedstawione przykłady w ocenie stopnia trudności są uważane za trudniejsze i oceniane wysoko, gdy wykonanie jest dobre technicznie.

- więcej lotnych zmian nogi, niż jest to określone jako minimum
- podwójny piruet (więcej niż podwójny piruet w galopie nie jest dozwolony; patrz przewodnik dla sędziów Aneks VII)
- ruchy wykonane w zakrętach i/lub łukach
- strome ciągi połączone z wieloma zmianami kierunku w zygzaku na równych lustrzanych liniach są uważane za bardzo trudne
- piaff i pasaż rozpoczęte ze stępa lub pozycji stój są oceniane jako trudniejsze niż piaff i pasaż wyprowadzony od impulsu z ruchu
- wykonanie trudnych elementów i przejść z wodzami w jednym ręku.
- Kombinacje trudnych przejść pomiędzy ruchami (takie jak: galop-pasaż-galop, wyciągnięty galop połączony z piruetami, galop wyciągnięty poprzedzony piaffem i w wyraźnie określonych punktach, bezpośrednie przejścia w lotnych zmianach nogi z tempa co dwa do tempa co jeden i powrót do zmian co dwa tempa.

6. Wyjaśnienia

Wszystkie ćwiczenia powinny być czytelne z zaznaczonym początkiem i końcem. Ciągi powinny być jasno zaznaczone i wykonane na wyraźnie określonych liniach. W programie dowolnym powinno to być wykonane przy użyciu obu wodzy

Nadmierne wykorzystywanie mocnych stron konia/jeźdźca w ruchach powinno być unikane jako negatywnie wpływające na choreografię programu. Większy nacisk w wykonaniu programu dowolnego powinien być położony na trudne ruchy (takie jak piaff, pasaż). Czyste umiejscowienie ruchu pozwala na lepsze sędziowanie i w ten sposób jest lepsza zdolność oceniania z sędziowskich budek

Program dowolny powinien być jasno i logicznie skonstruowany tworząc harmonijną równowagę pomiędzy jeźdźcem i koniem. Harmonia, płynność i jednolitość są ważnym założeniem programów dowolnych. Elementy z wyższym stopniem zebrania powinny współgrać z ćwiczeniami zawierającymi impuls do przodu jasno prezentującymi podstawowe chody. Wszystkie elementy o wzrastającym stopniu trudności powinny być oceniane pozytywnie, kiedy w pełni są uzupełnione i wsparte muzyką

Dodatkowe piruety w piaffie, pasaże w ciągach i piruety w galopie połączone z ciągami nie są oceniane jako ćwiczenia o wyższym stopniu trudności, mimo że są one oceniane pozytywnie w choreografii.

W programach dowolnych najważniejsze jest klasyczne ujeżdżenie, co opisano w przepisach FEI.

7. Wytyczne do oceniania programów dowolnych

W odniesieniu do komentarzy początkowych i wyjaśnień zgodnych z punktem 6 i zawartych w Wytycznych dla sędziów (aneks VII), podawane są wytyczne dla wystawiania ocen za stopień trudności, jak poniżej:

- gdy jest spełnione tylko minimum wymagań dla podstawowego poziomu, ocena około 6,0

Kiedy rośnie stopień trudności zgodnie z poziomem standardów programów dla juniorów i dla młodych jeźdźców, Intermediate I, Grand Prix/Grand Prix Special, ocena minimum 7,0

Dla każdego ruchu ze zwiększonym stopniem trudności (wliczonym ryzyku) punktacja powinna wzrastać odpowiednio

8. Problemy z muzyką. Problemy z muzyką w czasie wykonywania programu dowolnego patrz artykuł 429.1.1

Załącznik III

Wytuczne dla sędziów – programy dowolne

Programy dowolne dla juniorów

Za celowe wykonanie w konkursie niżej wymienionych ruchów, zawodnik otrzymuje ocenę 0 za cały ruch, a oceny za choreografię i stopień trudności nie mogą być wyższe niż 5.

1. Więcej niż pół piruetu w stępie (tzn. więcej niż 180°). Końcowa ocena za piruet (bez względu na jakiegokolwiek inne poprawnie wykonane piruety) to 0.
2. Sekwencje lotnych zmian nogi (co cztery tempa lub mniej). Końcowa ocena za zmiany – 0 (pomimo pokazanych innych poprawnych pojedynczych lotnych zmian).
3. Jedna odwrotna zmiana kierunku w galopie jest dozwolona (zygzak). Jeżeli jest pokazana więcej niż jedna zmiana kierunku ze zmianą nogi, to końcową oceną za oba ciągi w galopie, lewy i prawy jest 0 (niezależnie od pozostałych dobrze wykonanych pojedynczych ciągów).
Np. Dozwolona jest odwrotna zmiana kierunku w klusie (zygzak), a ostrość ich kątów pozostawiona jest decyzji jeźdźca.
4. Jeśli stęp nie jest pokazany na jednym śladzie (tylko na prostych lub na łukach), a jest pokazany wyraźnie jak chód boczny, jest to traktowane jako ruch niewykonany – 0.
5. Trawers i renwers są dozwolone jako część choreografii.
Jednakże, jeśli jakiegokolwiek ruchy, które nie są wymagane w programach dla juniorów, zostaną celowo wykonane, to zawodnik będzie wyeliminowany. Są nimi np. piruety w galopie, piaff, pasaż.

Programy dowolne dla młodych jeźdźców

Za celowe wykonanie w konkursie niżej wymienionych ruchów, zawodnik otrzymuje ocenę 0 za cały ruch, a oceny za choreografię i stopień trudności nie mogą być wyższe niż 5.

1. Więcej niż pół piruetu w galopie (tzn. więcej niż 180°). Końcowa ocena za piruety – 0.
Tzn. jeżeli “nielegalne” piruety zostaną np. pokazane tylko w lewo, to tylko za piruety w lewo będzie ocena 0, niezależnie od pozostałych dobrze wykonanych piruetów w lewo. I analogicznie, jeżeli były pokazane w prawo, to ocena 0 będzie tylko za piruety w prawo.

Aby otrzymać wyższą ocenę techniczną, półpiruety w galopie muszą być pokazane z linii prostej na linię prostą. Półpiruety mogą być pokazane z ciągu do ciągu, jeżeli jednak półpiruety są pokazane tylko z ciągu do ciągu, to ruch zostanie oceniony jako technicznie niedostateczny (4).

Półpiruety w galopie pokazane ze stępa i z przejściem do stępa, są uznawane tylko w ocenie za harmonię i choreografię.

2. Lotne zmiany nogi wykonane w sekwencjach co dwa lub co jedno tempo. Ocena końcowa za wszystkie lotne zmiany nogi – 0 (niezależnie od innych prawidłowo pokazanych zmian co cztery i co trzy tempa), Zygzak w galopie jest dozwolony, ostrość kątów pozostawiona jest decyzji jeźdźca.

3. Jeśli stęp nie jest pokazany na jednym śladzie (tylko na prostych lub na łukach), a jest pokazany wyraźnie jak chód boczny, to jest to traktowane jako ruch niewykonany – 0.

4. Trawers i renwers są dozwolone jako część choreografii.

Jednakże, jeśli jakiegokolwiek ruchy, które nie są wymagane w programach dla młodych jeźdźców, zostaną celowo wykonane, to zawodnik będzie wyeliminowany. Są nimi np. piaff, pasaż.

Programy dowolne na poziomie Intermediate I

Za celowe wykonanie w konkursie niżej wymienionych ruchów, zawodnik otrzymuje ocenę 0 za cały ruch, a oceny za choreografię i stopień trudności nie mogą być wyższe niż 5.

1. Więcej niż pojedynczy piruet w galopie (tzn, więcej niż 360°). Końcowa ocena za piruety – 0.

Tzn. jeżeli "nielegalne" piruety zostaną np. pokazane tylko w lewo, to tylko za piruety w lewo będzie ocena 0, niezależnie od pozostałych dobrze wykonanych piruetów w lewo. I analogicznie, jeżeli były pokazane w prawo, to ocena 0 będzie tylko za piruety w prawo.

Aby otrzymać wyższą ocenę techniczną, piruety w galopie muszą być pokazane z linii prostej na linię prostą. Piruety mogą być pokazane z ciągu do ciągu, jeżeli jednak piruety są pokazane tylko z ciągu do ciągu, to ruch zostanie oceniony jako technicznie niedostateczny (4).

Piruety w galopie pokazane ze stępa i z przejściem do stępa, są uwzględniane tylko w ocenie za harmonię i choreografię.

Lotne zmiany nogi wykonane w sekwencji co jedno tempo. Ocena końcowa za wszystkie lotne zmiany nogi – 0 (niezależnie od innych prawidłowo pokazanych zmian co dwa i co trzy tempa),

3. Jeśli stęp nie jest pokazany na jednym śladzie (tylko na prostych lub na łukach), a jest pokazany wyraźnie jak chód boczny, to jest to traktowane jako ruch niewykonany – 0.

4. Trawers i renwers są dozwolone jako część choreografii.

Jednakże, jeśli jakiegokolwiek ruchy, które nie są wymagane w programach dla poziomu Intermediate I, zostaną celowo wykonane, to zawodnik będzie wyeliminowany. Jak np. piaff, pasaż.

Program dowolny na poziomie Grand Prix

Za celowe wykonanie w konkursie niżej wymienionych ruchów, zawodnik otrzymuje ocenę 0 za cały ruch, a oceny za choreografię i stopień trudności nie mogą być wyższe niż 5.

1. Więcej niż podwójny piruet w galopie (tzn, dwa piruety więcej niż 360° każdy, w jednym ciągłym ruchu). Końcowa ocena za piruety – 0.

Tzn. jeżeli "nielegalne" piruety zostaną np. pokazane tylko w lewo, to tylko za piruety w lewo będzie ocena 0, niezależnie od pozostałych dobrze wykonanych piruetów w lewo. I analogicznie, jeżeli były pokazane w prawo, to ocena 0 będzie tylko za piruety w prawo.

Aby otrzymać wyższą ocenę techniczną, piruety w galopie muszą być pokazane z linii prostej na linię prostą. Piruety mogą być pokazane z ciągu do ciągu, jeżeli jednak piruety są pokazane tylko z ciągu do ciągu, to ruch zostanie oceniony jako technicznie niedostateczny (4).

Piruety w galopie pokazane ze stępa i z przejściem do stępa, lub z piaffu i z przejściem do piaffu, są uwzględniane tylko w ocenie za harmonię i choreografię.

2. Piaff. Aby otrzymać wysoką ocenę za wykonanie techniczne, piaff musi być pokazany na linii prostej z minimum 10 krokami na wprost. Jeśli piaff jest pokazany tylko jako forma piruetu, to zostanie oceniony jako technicznie niedostateczny (4).

Jeśli piruety w piaffie będą pokazane jako dodatek do piaffu z minimum 10 krokami na wprost, to będą ocenione technicznie jak zwykle.

3. Pasaż. Aby otrzymać wysoką ocenę za wykonanie techniczne, pasaż musi być pokazany na jednym śladzie (minimum 20 metrów). Jeśli pasaż jest pokazany tylko jako forma ciągu, to zostanie oceniony jako technicznie niedostateczny (4). Jeśli pasaż w ciągu zostanie pokazany

jako dodatek do pasażu na jednym śladzie, to będzie on oceniony technicznie jak zwykle.

4. Jeśli stęp nie jest pokazany na jednym śladzie (tylko na prostych lub na łukach), a jest pokazany wyraźnie jak chód boczny, to jest to traktowane jako ruch niewykonany – 0.

5. Trawers i renwers są dozwolone jako część choreografii.

Jednakże, jeśli jakiegokolwiek ruchy, które nie są wymagane w programach Grand Prix, zostaną celowo wykonane, to zawodnik będzie wyeliminowany. Są nimi np. szkoła nad ziemią, galop do tyłu.

Oceny techniczne

Ocena za wykonanie techniczne zależy tylko od jakości wykonywanych obowiązkowych ruchów programu. Punktacja jest taka sama, jak w programach klasycznych. Sędzia wystawia oceny (tylko pełne punkty) za każdy poszczególny, pokazany ruch. Jeśli jeździec wykonuje ruch wiele razy, tylekroć sędzia wystawia wiele pojedynczych ocen za każde wykonanie, które są podstawą do wyliczenia średniej oceny końcowej za ten ruch po zakończeniu konkursu.

Ocena łączna za wykonanie techniczne jest wyliczana przez podzielenie sumy końcowych ocen za każdy ruch przez liczbę ruchów (włączając mnożniki).

Ruchy, które zostały opuszczone, albo poprzez sposób wykonania były niezauważalne, muszą otrzymać ocenę 0.

Elementy, które zostały wykonane poniżej wymagań (np. za dużo zmian w sekwencji, tylko półpiruet zamiast piruetu), są traktowane jako niedostatecznie lub źle wykonane i muszą otrzymać ocenę wyraźnie niższą niż 5.

Oceny artystyczne

Pięć ocen artystycznych: rytm, energia i elastyczność; harmonia pomiędzy jeźdźcem i koniem; choreografia; stopień trudności; muzyka i interpretacja muzyki jest wystawianych w połówkach lub w pełnych notach i zwielokrotniana przez ich mnożniki.

Łączna ocena za wykonanie artystyczne jest sumą pięciu ocen artystycznych, zwielokrotnionych przez ich mnożniki.

Wszystkie oceny artystyczne są bardziej lub mniej zależne od jakości wykonania technicznego. Jest specjalnie ważne, aby oceny artystyczne za rytm, energię i elastyczność; harmonię pomiędzy jeźdźcem i koniem oraz za stopień trudności korelowały z ocenami technicznymi. Na oceny za choreografię i interpretację muzyki może także negatywnie wpływać opór, nieposłuszeństwo lub brak spokoju.

Odliczenie od ocen artystycznych:

W przypadku, jeśli program dowolny trwa wyraźnie dłużej lub krócej od regulaminowego czasu, to odejmowane są po dwa punkty u każdego sędziego od oceny łącznej za wykonanie artystyczne.

Drobny/niewielki błąd w przejeździe, który nie powoduje przekroczenia czasu (około 10 sekund) generalnie nie powinien obniżyć noty, szczególnie, jeśli pojawią się niespodziewane okoliczności (takie jak zewnętrzne zakłócenia lub nieodpowiednie podłoże)

Jeśli zawodnik jedzie poniżej wymagań określonych w programach (np. zbyt mało zmian w sekwencji, pół zamiast całego piruetu) bez właściwego pokazania ruchu chociażby jeden raz, lub gdy opuści obowiązkowy ruch, wtedy nota będzie znacząco obniżona, do nie wyżej niż 5 w ocenie stopnia trudności i choreografii.

Zdjęcie nakrycia głowy – jeśli ruch wykonany jest z nakryciem głowy trzymanym w jednej dłoni, wtedy ruch ten oceniony jest na 0. Punktacja za choreografię i punktacja za stopień trudności nie może być wyższa niż 5.

Załącznik IV

Wytyczne dla międzynarodowych zawodów w ujeżdżeniu Konkursy dla 5 i 6 letnich koni

Przepisy FEI dla zawodów w ujeżdżeniu mają zastosowanie na wszystkich międzynarodowych zawodach dla młodych koni z wyjątkiem innych postanowień, jak poniżej.

Podstawowym założeniem jest właściwy trening młodych koni ujeżdżeniowych, w celu podnoszenia reputacji narodowych hodowli i zwiększania zainteresowania międzynarodowymi zawodami, w których biorą udział młode konie

Programy ujeżdżeniowe

5-letnie konie: program wstępny FEI dla koni 5-letnich, program finałowy FEI dla koni 5-letnich

6-letnie konie: program wstępny FEI dla koni 6-letnich, program finałowy FEI dla koni 6-letnich

4-letnie konie: program FEI dla 4-letnich koni do stosowania na zawodach krajowych

Strój i rząd

Tak jak w artykułach 427 i 428 niniejszych przepisów. Meksykański/krzyżowy nachrapnik jest zabroniony. Zarówno 5-, jak i 6-letnie konie mają startować w ogłowie wędzidłowym (zgodnie z artykułem 428). Zabronione jest używanie bata. Pojedynczy bat o maksymalnej długości 120 cm może być wykorzystywany na rozprężalni. Bat musi być zostawiony przed wjazdem wokół czworoboku, w przeciwnym wypadku zawodnik zostanie ukarany odjęciem 0,1 punkta od ostatecznej punktacji w klasach młodych koni

Ocenianie

Podstawowe założenia

Oceniane będą: jezdność, chody podstawowe i ogólne wrażenie konia jako konia ujeżdżeniowego. Sędziowie powinni brać pod uwagę, czy przejazd odpowiada generalnym ideom konia ujeżdżeniowego, czy koń jest właściwie trenowany oraz czy koń ma możliwości, aby startować w konkursach o wysokim stopniu trudności.

Specjalny nacisk jest kładziony na miękkie i stały kontakt, zadowalającą aktywność pyska i elastyczną potylicę w trzech podstawowych chodach i w przejściach. Kroki i przekraczania muszą być wykonywane rytmicznie i bez napięcia.

Ważne jest ustawienie i zgięcie, harmonijny rozwój na obie strony i rozluźnienie. Musi być pokazany impuls, rozwijany od zadu, prowadzący przez elastyczny grzbiet do miękkiego i równego kontaktu.

Fundamentalne błędy w treningu będą generalnie prowadziły do niższych ocen.

Przykłady takich błędów: oczywista utrata rytmu, napięcie, błędy w kontakcie, niedostatecznie kołyszący się grzbiet, poważne skrzywienia i niewystarczające zaangażowanie kończyn tylnych.

Mniejsze błędy: (krzywe zatrzymanie, utrata koncentracji, momenty skracania szyi oraz pozostawianie momentami poza wędzidłem) powinny być oceniane z pewną wyrozumiałością, jeśli w całości koni demonstruje dobry ruch i pokazuje właściwą zgodność z poziomem wyszkolenia

Konie, które na początku testu wykazują napięcie i popełniają wiele błędów lub są nieznacznie przestraszone powinny być oceniane z większą życzliwością niż na innych zawodach międzynarodowych.

Przykłady drobnych błędów w klasie koni pięcioletnich:

- przejścia wykonane niedokładnie w określonych punktach
- galop pośredni nieznacznie skrzywiony
- nieznaczne skrzywienie, gdy zebranie następuje po wydłużeniu

Ćwiczenia wymagane od pięcioletków są generalnie ćwiczeniami na niskim poziomie, a pełne zebranie nie jest wymagane.

Przykłady drobnych błędów w klasie koni sześcioletnich

- Rozpoczęcie ruchów bocznych nie dokładnie na śladzie
- Nie trzymanie osi wzdłużnej ciała w zakręcie w czasie ostatnich dwóch lub trzech kroków po właściwym wejściu w trawers

Chody boczne i lotne zmiany nóg są ważnym elementem w ocenie konia sześcioletniego. Zebranie jest wymagane w dużo większym stopniu

Stęp

Stęp jest ruchem krocącym, w którym kopyta uderzają w czterotakcie, dobrze zaznaczonym i utrzymywanym podczas całej pracy w tym chodzie. Kiedy przednie kończyny i tylne kończyny z jednej strony poruszają się jednocześnie, stęp staje się prawie ruchem bocznym. Ta nieregularność, która może przekształcać się w inochód, jest poważnym pogorszeniem ruchu.

Niedoskonałość stępa jest bardzo poważnym mankamentem w ujeżdżeniu. Młody koń nie powinien pracować na kontakcie na początku treningu w celu uzyskania zebrania, gdyż negatywnie wpłynie to na dalszy rozwój konia.

Koń powinien dobrze pokrywać grunt i musi z zaufaniem kroczyć od zadu do wędzidła.

Kłus

Kłus jest chodem dwutaktowym, w podparciu na naprzemiennych przekątnych kończynach (lewa przednia i prawa tylna naprzemiennie i odwrotnie) rozdzielonych momentem zawieszenia. Kłus powinien mieć swobodne, aktywne i regularne kroki i muszą być one stawiane bez wahania.

Jakość kłusa jest oceniana jako ogólne wrażenie, regularność i elastyczność kroków - pochodzących z elastycznego grzbietu i dobrze zaangażowanych kończyn tylnych - i z możliwością uzyskania jednakowego rytmu i naturalnej równowagi, nawet po przejściu z jednego rodzaju kłusa w inny.

Galop

Galop jest chodem trzytaktowym, w którym, na przykład, w galopie na prawo kończyny stawiane się następująco: lewa tylna, równocześnie lewa przekątna (prawa tylna i lewa przednia), prawa przednia i następnie faza zawieszenia ze wszystkimi czterema kopytami w powietrzu przed następnym skokiem.

Galop powinien być lekki i regularny, a koń powinien być wyprostowany. Odbicie powinno być zdecydowane.

Jakość galopu jest oceniana przez ogólne wrażenie, regularność i lekkość w trzech rodzajach galopu (roboczego, pośredniego i wyciągniętego) – pochodzących z akceptacji kieżna z uległą potylicą i zaangażowania kończyn tylnych z aktywną akcją stawu skokowego – i przez możliwość utrzymania tego samego rytmu i naturalnej równowagi, nawet po przejściu z jednego rodzaju galopu w drugi.

Wrażenie ogólne

Nacisk położony jest na trzy podstawowe chody, typ i jakość budowy, charyzmę i prezencję konia, elastyczność i stopień lekkości, z jaką koń prezentuje ruchy. Koń, który potencjalnie kwalifikuje się do sportu na wysokim poziomie, może być predestynowany do ukończenia testu w pełnym posłuszeństwie, ale niekoniecznie musi mieć możliwości do pracy ujeżdzeniowej na wyższym poziomie.

Jeździec

Ocenianie dosiada, pomocy i oddziaływania jeźdźca odgrywa drugorzędną rolę

Ocena młodych koni

Konkursy są sędziowane przez Komisję Sędziowską składającą się z co najmniej 3 sędziów FEI (dwóch spośród nich musi być sędziami zagranicznymi różnej narodowości). Trzech sędziów powinno siedzieć razem w jednej budce sędziowskiej (znajdującej się przy literze C),

sędziują jako zespół i nie wystawiają oddzielnych ocen. Dodatkowo dla tych trzech sędziów rekomendowany jest czwarty sędzia, który skomentuje każdy przejazd po jego zakończeniu. Komentarz jest głównie skierowany do widzów i podstawowym jego celem jest omówienie jezdności i sił każdego konia w odniesieniu do wymagań stawianych koniowi na każdym poziomie zawodów, jakości trzech podstawowych chodów i jego potencjału jako konia ujeżdżeniowego w wyższych klasach. Komentarz powinien być w języku kraju, w którym odbywają się zawody, jak również w języku angielskim. Lista sędziów- komentatorów będzie dostępna w sekretariacie FEI.

W czasie mistrzostw komentarz będzie obowiązkowy w drugim przejeździe kwalifikacyjnym i w konkursie finałowym. Na innych zawodach komentarz nie jest obowiązkowy, ale jest zalecany, aby zwiększyć zainteresowanie widzów i aby zilustrować różnicę pomiędzy konkursami z udziałem młodych koni, a innymi międzynarodowymi zawodami.

Jako część arkusza ocen, ocena każdego konia będzie dokonywana przez sędziów. To będzie dotyczyło jedynie pierwszego konkursu każdego zawodów. Specjalna uwaga w ocenie będzie przypadająca na „Wrażenie ogólne”, w którym wszystkie pozytywne i negatywne aspekty powinny być wzięte pod uwagę

Organizatorzy powinni przewidzieć krótką przerwę (maksimum pięć minut) pomiędzy wjeżdżającymi końmi, aby zapewnić wystarczający czas na komentarz, ocenę i wypełnienie arkusza ocen

Karanie

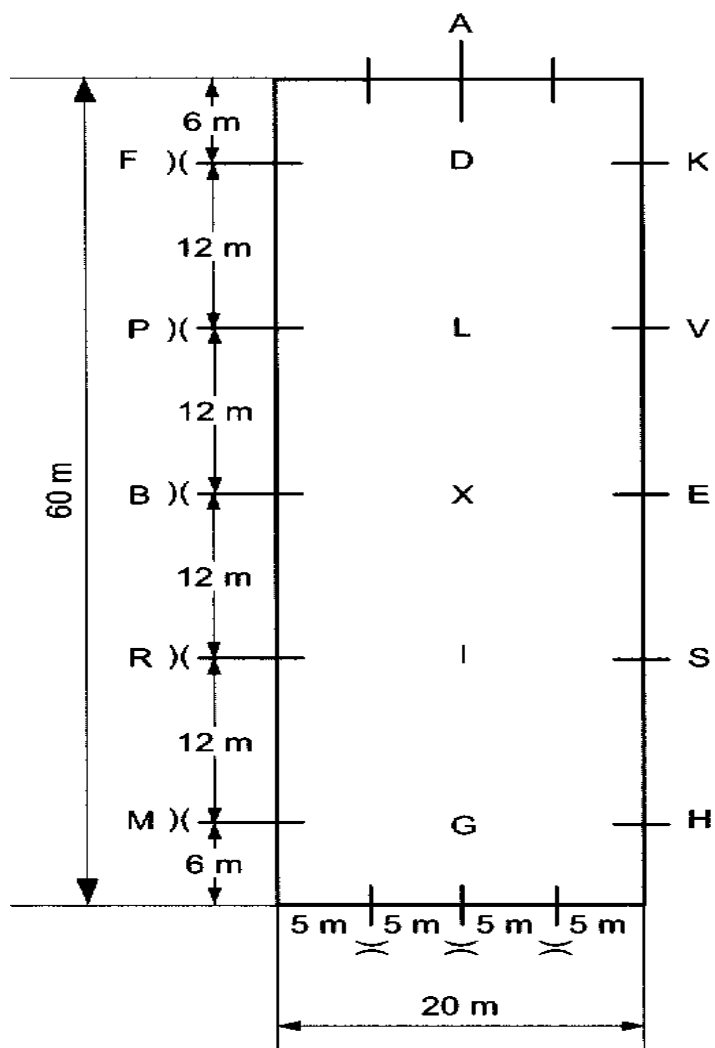
Każdy „błąd w przebiegu”, sygnalizowany dzwonkiem lub nie, musi być ukarany, za wyjątkiem podanych wyżej:

- pierwszy raz – 0,1 punktu
- drugi raz – 0,2 punktu
- trzeci raz – zawodnik zostaje wyeliminowany

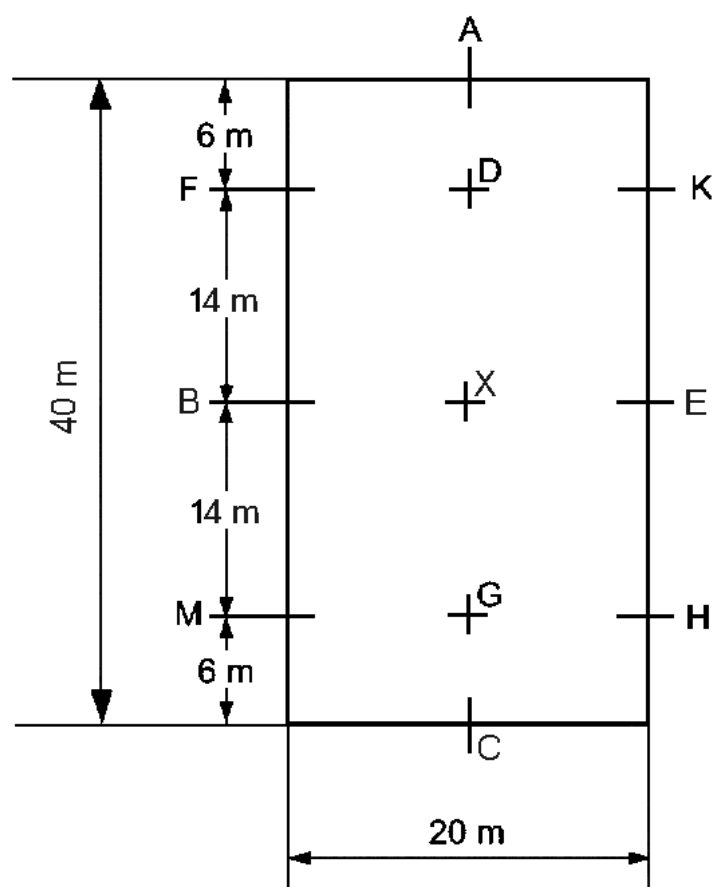
Ocenianie

W testach młodych koni, dozwolona jest ocena z jednym miejscem po przecinku.

Załącznik V – SCHEMATY CZWOROBOKU

Schemat czworoboku ujeżdżeniowego 20 x 60 m

Schemat czworoboku ujeżdżeniowego 20 x 40 m

Załącznik VI - Zasady rozgrywania konkursów w damskim siodle

Podczas oceny konkursów jazdy w damskim siodle należy uzupełnić artykuły przepisów dyscypliny ujeżdżenia w sposób następujący:

Art. 418 - Dosiad i pomoce zawodnika

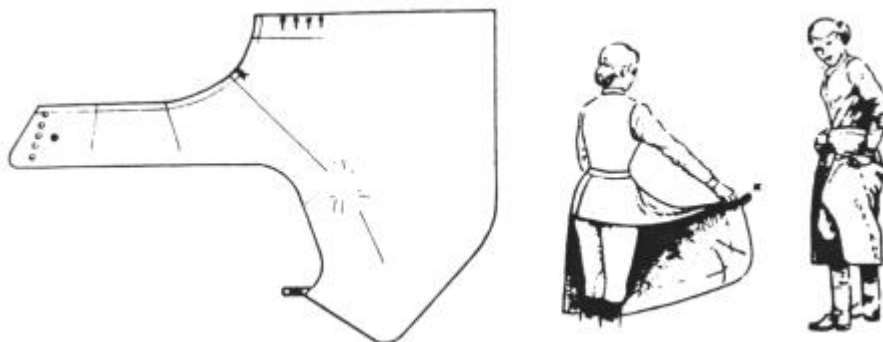
5. Prawidłowa postawa amazonki w damskim siodle musi być wyprostowana i zwrócona przodem do kierunku jazdy. Lewa noga (łydka) ze stopą umieszczoną w strzemieniu - but z ostrogą - stanowi klasyczną pomoc. Biał ujeżdżeniowy, trzymany wyłącznie w prawej ręce, działający przede wszystkim przez nacisk, stanowi pomoc zastępującą działanie prawej łydki.

Art. 421. Programy

9. W konkursach dla amazoнок mogą być wykonywane programy dowolne z muzyką w każdym stopniu trudności.

Art. 427 - Ubiór

5. Strój do jazdy w damskim siodle składa się z następujących części:
- żakiet czarny, granatowy lub brązowy; długość (na koniu) - do siedziska
- spódnico-fartuch czarny, granatowy lub brązowy; długość (na koniu) - powyżej kostki;

- bryczesy w kolorze spódnico-fartucha i żakietu;
- bluzka biała lub ecru;
- kamizelka;
- buty jeździeckie (w konkursach niższych klas mogą być sztyblety i sztylpy,
- rękawiczki skórzane lub zamszowe (w kolorze naturalnej skóry - nie czarne i nie białe!);
- cylinder (wys. 115-140mm) lub kask ochronny (amazonki poniżej 18 roku życia obowiązują kask we wszystkich konkursach);
- plastron (noszony z cylindrem) lub krawat (noszony z kaskiem ochronnym);
- szpilka do krawata lub plastrona;
- włosy upięte w kok;
- ostroga (może być „ślepa”, bez bodźca)

Art. 428 - Rzędy.

- w konkursach dla amazoнок dopuszcza się start w siodłach damskich bez ograniczeń typu wiek, itp. Obowiązuje bezpieczne strzemię - tradycyjne historyczne albo współczesne.
- kielznanie w konkursach wszystkich klas dowolne, tzn. wędziło pojedynczo lub podwójnie łamane (z łącznikiem), zwykłe, oliwkowe, policzkowe, pelham (dwie pary wodzy) lub munsztuk.
- bał - obowiązkowy (do długości 120cm), trzymany wyłącznie w prawej ręce.
- dopuszczalne są wytoki, napierśniki i podogonia.

Art. 430 – Wykonanie programów

12. Eliminację amazonki powodują dodatkowo następujące błędy:

- jazda z dwoma ostrogami
- trzymanie palcata w lewej ręce w czasie wykonywania programu na czworoboku
- zbyt krótkie strzemię, czyli 'zaklinowanie' nogi pomiędzy strzemieniem a trzecią kulą siodła (przy luźnym, poziomym ułożeniu stopy w strzemieniu, odległość między lewym udem a trzecią kulą musi wynosić 4 -5cm)

Artykuł 432 - OCENY

6. Techniczne wykonanie programów ujeżdżenia w damskim siodle ocenia trzech sędziów według zasad jak w klasycznym ujeżdżeniu.

Odrębnie oceniane są elementy dotyczące jazdy po damsku według poniższych zasad:

Oceniane elementy i mnożniki:

Oceny za elementy dotyczące jazdy po damsku	Mnożniki	
	w programach klasycznych	w programach dowolnych z muzyką
Dosiad: postawa (równowaga), układ bioder i barków, wyprostowanie, ułożenie nóg.	x 4	x 2
Poprawność i skuteczność użycia pomocy: bat - stabilność i położenie, działanie łydki, działanie wodzy.	x 4	x 2
Strój: żakiet, spódnico-fartuch, nakrycie głowy, dodatki do stroju, włosy.	x 2	x 1
Wrażenie ogólne: harmonia między amazonką i koniem, łatwość i dokładność wykonania programu.	x 3	x 2
Układ programu, choreografia i dopasowanie do muzyki.	-	x 3

Załącznik VII

Ochrona w stajni

1. Minimalna ochrona w stajni

Wymagana jest na zawodach CDI-Ch/CDIP/CDIJ/CDIY/CDI3*-5*/CDIO/Mistrzostwach i Olimpiadach zgodnie z artykułem 1005 Przepisów Weterynaryjnych FEI i Tabelą Zawodów w Ujeżdżeniu publikowaną corocznie.

2. Zredukowana ochrona w stajni

Dla małych zawodów ujeżdżeniowych (CDI1* i 2*) oraz dla CDIP/CDIJ/CDIY/CDI3* organizowanych poza Europą Zachodnią są wprowadzone następujące tymczasowe zasady, które będą corocznie korygowane.

Wymagania

1. W czasie zawodów konie muszą mieć zapewnioną stajnię.
2. Jeśli jest to możliwe, konie z tego samego kraju powinny być umieszczone razem. Dla koni, szczególnie tych, które przybyły z zagranicy, powinno być zapewnione miejsce do tymczasowej kwarantanny.
3. W żadnym wypadku dobrostan koni nie może być naruszany.
4. W czasie zawodów organizatorzy są zobowiązani do zapewnienia całodobowej kontroli stajni przez zarządzającego stajnią i komisarzy, aby zapobiec kolkom, rzucaniu się koni w boksach, zaproszenia itp.
5. Ogrodzenie i kontrola dostępu do stajni nie jest obowiązkowa, jednakże Delegat Weterynaryjny lub Sędzia Zagraniczny/Delegat Techniczny (pkt 152.5) ma prawo wymagać, aby te środki były zastosowane w celu zapewnienia, aby pojazdy nie parkowały zbyt blisko itp. Powinno to być wymagane ze względów praktycznych.

Zawody CDI organizowane poza Europą Zachodnią

Artykuły przepisów Weterynaryjnych art. 1005.2.4, 1005.2.5.1 i 1005.2.2 nie mają zastosowanie na zawodach CDI3*/CDIJ/CDIY/CDIP/CDICh/CDI-YH organizowanych poza Europą Zachodnią, jednakże pewna ochrona stajni musi być zawsze zapewniona

Konkursy odbywające się równocześnie

Jeśli w trakcie zawodów dwa konkursy różnych klas odbywają się równocześnie, automatycznie wymagana jest bardziej skrupulatna ochrona w stajniach (Na przykład CDI4*/CDIP)

Interpretacje

Dotyczy: Zegara i art. 430.9

Informuję, że Komisja Ujeżdżenia FEI podczas spotkania w maju zdecydowała o następującej interpretacji Przepisów Ujeżdżenia FEI.

Artykuł 430.9:

„W celu uniknięcia nieporozumień wynikających z braku zegara wymaganego przez art.430.9 Przepisów Dyscypliny Ujeżdżenia FEI lub problemów technicznych, gdy zegar nie wskazuje właściwie albo jest słabo widoczny (np. wskutek warunków atmosferycznych), sędzia w literze C powinien mieć stoper, który będzie uruchomiony po drugim sygnale, aby poinformować jeźdźca o konieczności wjazdu na czworobok w ciągu 15 sekund.”

Mariette Withages
Chairman
FEI Dressage Committee

Ostrogi z gwiazdkami

Zgodnie z art.427.3 Przepisów Dyscypliny Ujeżdżenia 2006 Ostrogi pokazane niżej są dozwolone w konkursach ujeżdżenia FEI, jeśli gwiazdka może się swobodnie obracać i jej zakończenie jest gładkie/tępe.

Ostrogi z nieruchomą gwiazdką lub ostro zakończona są niedozwolone.

Nowy dozwolony nachrapnik - bez podgardla

